

Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs CHRONO

Jaarverslag 2022

INHOUD

A Bestuursverslag		B Jaarrekening 2022	
Woord vooraf	2	B1 Grondslagen	55
A1 Visie en beleid	5	B2 Balans per 31 december 2022	59
A2 Leiderschap en management	9	B3 Exploitatieoverzicht 2022	60
A3 Personeel	10	B4 Kasstroomoverzicht over 2022	61
A4 Cultuur en klimaat	18	B5 Toelichting op de balans per 31 december 2022	62
A5 Middelen en voorzieningen	19	B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijvende rechten (actief)	66
A6 Management van processen	39	B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2022	67
A7 Waardering	43	B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo	70
A8 Resultaat en opbrengsten	44	B9 Gebeurtenissen na balansdatum	71
A9 Verslag van de Raad van Toezicht	51	B10 Overzicht verbonden partijen	71
		B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	72
		C Overige gegevens	
		C1 Controleverklaring	73

***Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs
gevestigd te Hardenberg***

Bestuursverslag 2022

Woord vooraf

Voor u ligt het bestuursverslag 2022 van de Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs CHRONO, gevestigd te Hardenberg. De stijl en inrichting van het jaarverslag is voor 2022 door mij gehandhaafd zoals Chrono gewend was te doen voor mijn komst in 2021.

In 2022 hebben we de coronapandemie achter ons gelaten. Vol energie is er in 2022 gewerkt aan ons gezamenlijk nieuw koersplan. Begin 2022 hebben alle medewerkers en de stakeholders van Chrono input gegeven voor deze nieuwe koers. Deze koers kenmerkt zich door ons ABC. Aandacht voor elkaar, de onderwijskundige Basis op orde brengen en de ontwikkeling van Kindcentra. Dit zijn de onderwerpen die de komende vier jaar een centrale rol gaan spelen. Het verzorgen van goed(e) onderwijs & opvang is daarbij uiteraard onze kerntaak. In het najaar van 2022 zijn daarom al onze scholen geauditeerd door een externe auditor. Deze input is van groot belang om de basis van onze scholen waar nodig op orde te brengen.

Het in 2022 nieuw ingerichte Managementteam (MT) waarin twee directeuren, drie stafleden en de bestuurder zitting hebben genomen is de aanjager van de onderwerpen uit de nieuwe koers. We bevelen het kennis nemen van deze nieuwe koers dan ook van harte bij u aan. Op de website www.chronoscholen.nl treft u de tekst aan.

2022 is ook het jaar waarin Chrono sinds lange tijd een actie moest ondernemen om haar personele bezetting op orde te brengen. De “kaasschaaf” van 4% toe te passen heeft enig soelaas geboden. Ook voor de komende jaren zal het scherp aan de wind blijven zeilen om de financiële positie van Chrono in balans te houden.

Tot slot is 2022 ook het jaar waarin 3 zgn. onderzoeksteams aan de slag zijn gegaan met het onderzoeken van de thema's: Passend Onderwijs en haar effecten, de optimale ondersteuning van onze Kindcentra en de invoering van Strategische personeelsplanning.

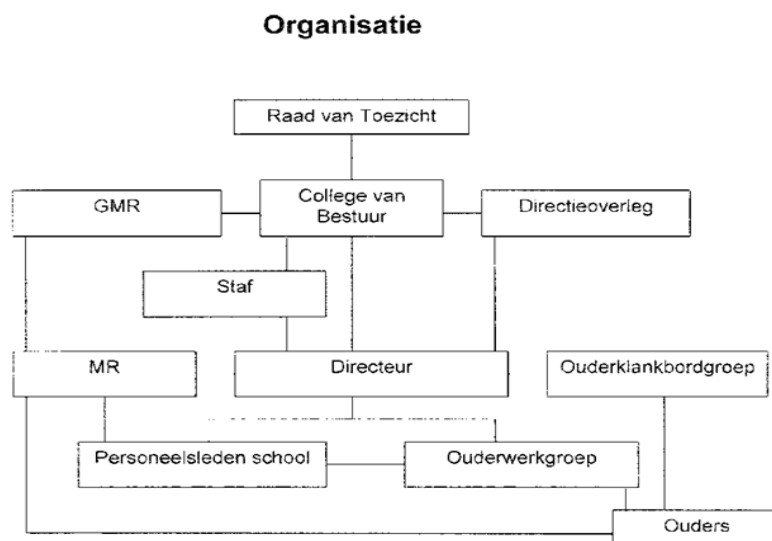
Over al de genoemde onderwerpen leest u in het voorliggende bestuursverslag uiteraard meer.

Bas van Loo,
Voorzitter College van Bestuur

De waarden van Chrono

In het recente verleden heeft Chrono een aantal waarden opgesteld die tot op de dag van vandaag gelding hebben voor onze organisatie. In 2022 zijn de waarden van Chrono gelegd naast de waarden van Welluswijs, onze partner waarmee de komende jaren de kindcentra zullen worden ingericht. Opvallend is de grote mate van overlap hierin.

Hieronder in het organogram staan alle geledingen die binnen Chrono actief zijn om deze waarden uit te dragen.

Hier tekent Chrono voor!

KERNWAARDEN

GELOOF EN TALENTEN

Ieder mens heeft talenten en elk talent telt. Kinderen mogen in zichzelf geloven en het goede in de ander zien. We leven en leren vanuit de christelijke identiteit. Geloof, respect en vertrouwen staan centraal. We geloven in onze opdracht, zichtbaar in goed onderwijs in een veilige omgeving. Ieder kind doet ertoe.

REFLECTIE EN VERBETERING

We houden ons de spiegel voor. We zien wie we zijn, wat we belangrijk vinden, wat ons motiveert en wat onze doelen zijn. We houden vast wat goed is en verbeteren waar dat nodig is. Leerkrachten mogen trots zijn op wat ze doen en wat kinderen bereiken door hun inzet.

SAMENWERKING EN VERBINDING

De school staat midden in de maatschappij. We werken samen met betrokken partners aan een doorgaande leerlijn en een warme overdracht. Onderlinge betrokkenheid groeit door elkaar vertrouwen en feedback te geven. Persoonlijk contact blijft belangrijk in een digitale wereld.

VERANTWOORDELIJKHEID EN OPENHEID

Samen zijn we verantwoordelijk voor de organisatie. Iedereen draagt bij aan de resultaten. We kijken naar elkaar om en helpen elkaar. In onze lerende organisatie mag iedereen zich ontwikkelen; leerlingen, leerkrachten en schoolleiders. Leren doen we samen, van en met elkaar.

UITDAGING EN TOEKOMST

De toekomst daagt ons uit. De wereld verandert snel door technologische ontwikkelingen. Het leven in de 21ste eeuw vraagt om nieuwe vaardigheden. Deskundige leerkrachten en schoolleiders veranderen mee. Een voortdurende ontwikkeling, gericht op de wereld van de toekomst.

www.chronoscholen.nl

A1 Visie en beleid

De koers van Chrono

Hoe is de nieuwe koers tot stand gekomen?

Zoals reeds geschreven: in 2022 is de nieuwe koers van Chrono vastgesteld. Slechts drie speerpunten, met een grote impact, vullen de komende jaren onze agenda's.

De koers is tot stand gekomen door alle medewerkers de rol van “pauw” (waar ben je trots op bij Chrono) en “giraf” (Waar moet Chrono haar nek voor uit steken de komende jaren) te laten aannemen. Ook de stakeholders (GMR en RvT) hebben hieraan meegewerkt.

De speerpunten van beleid zijn 1 op 1 vanuit deze sessie terug te voeren en sluiten aan bij de terugkoppeling die de bestuurder heeft gegeven na zijn eerste 80 dagen bij Chrono. Alle directeuren, GMR-leden, Stafleden, RvT- leden en de bestuurder, hebben letterlijk hun handtekening op het document gezet. Het glas champagne is geheven en we zijn aan de slag gegaan.

Voor belangstellenden staat het volledige koersplan op de website van Chrono. Onze kinderopvang partner Welluswijs is nauw betrokken geweest bij de koers van Chrono en v.v. Ook zij hebben een koersplan geschreven volgens hetzelfde format.

Wat is de kern van de nieuwe koers?

De kern van de nieuwe koers is samen te vatten in het onderstaande schema.

A andacht voor elkaar	B asis op Orde	C entra voor kinderen
Samenwerken werkt!	Nog beter onderwijs!	Elke locatie een Welluswijs & Chrono kindcentrum.
Dienstverlening werkt!	Realistische resultaten!	Centrale aanpak als support
Kwaliteitscyclus van leren en ontwikkelen!	Kwaliteitszorg is integraal en cyclisch!	Lokale kleur voor elk van de veertien kindcentra.

Vanaf augustus 2022 wordt er hard gewerkt aan deze onderwerpen. Via een zgn. doelenbord (een werkvorm vanuit het zgn. nieuwe werken, volgen directeuren, staf, RvT en GMR de voortgang van onze koers.

(De directeurs van Chrono actief aan het werk met de resultaten van de koers via het zgn. doelenbord)

De koers (ABC) en haar resultaten over 2022

Formeel is het nieuwe koersplan van Chrono pas eind 2022 operationeel geworden. Toch zijn er vanaf de zomer van 2022 al acties in gang gezet. Hieronder doen we daar verslag van. We realiseren ons dat dit vooral de eerste acties zijn. De resultaten en beleidsopvolging zal in de jaren hierna plaats vinden. Nogmaals het koersplan (zie website) is hiervoor leidend.

Aandacht voor elkaar

- Vanuit het nieuwe koersplan is een beleidsrijke begroting ontstaan. Dit betekent dat het hele koersplan tegen de financiële lamp is gehouden en begroot is op haar uitvoering. Dit is een nieuwe ontwikkeling voor Chrono. Dit is ingevoerd om de strategische ontwikkeling van de organisatie ook financieel te kunnen volgen.
- Een onderzoeksteam is gestart met het ontwikkelen van de zgn. strategische personeelsplanning. Het team wordt ondersteund door een medewerker van ObT en een adviseur van het Participatiefonds. De effecten ervan zullen in de formatie van 2023-2024 worden gebruikt.
- Een ander onderzoeksteam is eind 2022 gestart met de audit van het bestuurscentrum. Het hele ondersteuningsapparaat wordt doorgelicht op haar functioneren. Medewerkers en externen van ObT vullen dit team. Er is een onderzoeksopzet beschikbaar. In het voorjaar van 2023 worden de eerste resultaten opgeleverd.

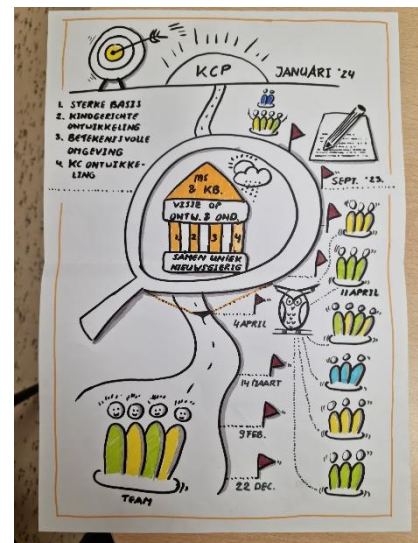
Basis op orde

- Een onderzoeksteam (bestaande uit medewerkers uit het primair proces) is opgestart om te onderzoeken wat de meest effectieve besteding van de zgn. zware zorgmiddelen is. Deze vraag kwam rechtsreeks van de werkvloer. Het is goed dat op deze wijze (en die is nieuw voor Chrono) onderzoek wordt gedaan. Dit 1e onderzoeksteam heeft haar eindrapportage eind 2022 gepresenteerd. De hoofdconclusie is dat het voor Chrono noodzakelijk is om over een visie op leren en een visie op Passend Onderwijs te gaan ontwikkelen.

- Alle scholen zijn in het najaar van 2022 geauditeerd. Een hele operatie waarbij directeuren en IB-ers een belangrijke rol hebben gespeeld. De audits zijn allemaal (bewust) uitgevoerd door dezelfde auditor van het onderzoeksbureau Expertis. De audits laten zien dat er Chrono-breed en op de locaties het nodige werk aan de winkel is. In de zogenaamde “breinaald” rapportage is zichtbaar geworden op welke gebieden de meeste onderwijskundige winst valt te behalen. Dit betreft voornamelijk de domeinen “leerkracht handelen, kwaliteitszorg en afstemming op onderwijsbehoefte van leerlingen”. In reactie op de audits is besloten met alle directeuren en IB-ers een intensieve training te volgen op het domein van onderwijskundig leiderschap. Deze training wordt in het voorjaar van 2023 afgerond. De effecten worden beoordeeld door het schrijven van een essay door elke leidinggevende en het voeren van een criterium gericht interview met de begeleidende partij.
- Binnen het samenwerkingsverband zijn veel bestuurders met pensioen gegaan. Bijna overal zijn nieuwe mensen aangetreden die met een soms andere en kritische blik kijken naar de effectiviteit van het samenwerkingsverband en de inrichting ervan. De bestuurder van Chrono is permanent aangesteld als voorzitter van het gehele samenwerkingsverband. In 2022 heeft de onderwijsinspectie het samenwerkingsverband bezocht en een positief rapport afgeleverd.

Centra voor kinderen

- Alle locaties van Chrono krijgen op 17 mei 2023 het bord kindcentrum op de gevel. Bijna in alle gevallen is dat in samenwerking met partner Welluswijs voor de Kinderopvang. In 2022 heeft een onderzoeksteam gewerkt aan het inrichten van een zgn. toolbox voor de locaties om het proces te ondersteunen. Met gepaste trots heeft dit team deze box gepresenteerd. Het onderzoeksteam bestond uit 5 medewerkers van Chrono en 5 medewerkers van Welluswijs.
- Elke locatie is op basis van de koers van Chrono en Welluswijs gestart met de inrichting van een zgn. Kindcentrumplan. Deze term is nieuw voor Chrono. Voorheen noemden we dit het schoolplan. In dit plan beschrijft de locatie hoe ze in 2026 een “cheek-to-cheek” kindcentrum gaan zijn en welke onderwijskundige ontwikkeling er uitgevoerd gaat worden op basis van het auditrapport. In september 2023 worden deze KC-plannen gepresenteerd door de teams aan de bestuurders van Chrono en Welluswijs.

Horizontale verantwoording

Het CvB draagt zorg voor een beleid dat voorziet in een dialoog met belanghebbenden op alle relevante niveaus van de organisatie. In het beleid wordt in ieder geval aandacht besteed aan:

- Wie ten minste als belanghebbenden van de organisatie worden beschouwd;
- De wijze waarop de belanghebbenden worden betrokken in de beleidscyclus;
- De wijze waarop informatie wordt verstrekt (en resultaten worden teruggekoppeld).

Deze interne horizontale dialoog wordt gevoerd met de directeuren, de GMR en de Raad van Toezicht. De externe dialoog wordt gevoerd met o.a. de inspectie.

Het CvB voorziet de interne gremia ieder kwartaal van een bestuurs- en managementrapportage, uitgaande van het standpunt: Verras me niet. Openheid en transparantie staan in de dialoog voorop.

Het bestuurs- en jaarverslag worden ieder jaar na goedkeuring en vaststelling openbaar gemaakt door het op de website te plaatsen.

De inspectierapporten zijn voor iedereen in te zien via de site van de onderwijsinspectie.

Fusieonderzoek

Op verzoek van de RvT van CBS De Wiekslag in Bruchterveld, is er in juni 2021 een onderzoek opgestart naar een mogelijke bestuurlijke fusie met Chrono.

Bestuurdersorganisatie Verus begeleidt dit proces. Begin 2022 is dit onderzoek (tijdelijk) *on hold* gezet. In het najaar van 2022 is het traject weer opgepakt. De verwachting van het bestuur is dat in het voorjaar van 2023 besluitvorming kan plaatsvinden.

Veranderstrategie

In het najaar van 2021 hebben de directeurs van Chrono, samen met het bestuur besloten om de zgn. portefeuillegroepen op te heffen en te vervangen door onderzoeksteams. Een wens van de Chrono organisatie komt hiermee in vervulling: benut eigen mensen en expertise in de doorontwikkeling van de organisatie zodat er een gedragen beleidsverandering op gang komt. In dit bestuursverslag leest u op verschillende plaatsen de inzet van deze onderzoeksteams. De eerste ervaringen in 2022 laten zien dat deze wijze van veranderen effect en betrokkenheid van medewerkers uit het primair proces geeft.

Leerlingenaantal

Het leerlingenaantal op de teldatum 1 oktober 2021 is 2.870 leerlingen. Dit aantal was leidend voor de bekostiging van 2022 en 2022/2023. Door de wijziging van de teldatum naar februari is er dus ook een telling geweest op 1-2-2022. Het aantal was toen 2.985 leerlingen.

A2 Leiderschap en management

Ontwikkeling van het leiderschap

Het directieoverleg is na de zomer van 2021 weer fysiek opgestart. De inrichting van het overleg is veranderd. Informatiedeling vindt plaats via de bestuursmemo en de wekelijkse podcast van het bestuur. Leren leren van elkaar staat centraal in het directieoverleg. Nieuw in 2022 is dat het directieoverleg onder leiding staat van twee directeuren uit het MT. Het is met recht nu het overleg der directeuren.

Vacatures directies

Op de Regenboog in Dedemsvaart, CNS Balkbrug en SBO De Oase zijn nieuwe directeuren aangesteld. Door ziekte worden De Bloemenhof en De Bron in De Krim geleid door interim-directeuren.

Marappgesprekken (managementrapportage gesprekken)

In 2022 is er op elke locatie tweemaal een managementgesprek gevoerd. Over de opbrengsten van de school en de ontwikkeling van de school en een gesprek over de personele inrichting. Deze zgn. verantwoordingsgesprekken hebben geleid tot bestuursrapportages die input leveren voor de kracht van de koers.

Jaargesprekken

Alle directeuren en stafleden hebben in 2022 een jaargesprek gevoerd met de bestuurder. De getekende verslagen hiervan zijn gedocumenteerd.

A3 Personeel

Strategisch Personeelsbeleid

Met de totstandkoming van het nieuwe koersplan van Chrono wordt ook het startschot gegeven voor de ontwikkeling van het Strategisch Personeelsbeleid van Chrono. Strategisch HR-beleid is volgens Lieskamp en Vink (2015) gericht op het bereiken van de onderwijskundige doelen van de schoolorganisatie op de lange termijn waarbij een relatie is gelegd met de beschikbare (on)mogelijkheden en talenten van de medewerkers.

Strategisch Human Resource Management (SHRM) is voor Chrono een doorontwikkeling van het personeelsbeleid dat al binnen Chrono gevoerd wordt. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs aan onze kinderen en de ontwikkeling van medewerkers staat centraal binnen Strategisch HRM.

De kwaliteit van het personeel is van groot belang voor de kwaliteit van het onderwijs. Binnen het strategisch beleidsplan is het HRM-beleid daarom ook een belangrijk thema. Chrono wil met haar personeelsbeleid een belangrijke bijdrage leveren aan de onderwijskundige visie en opgaven waar de organisatie voor staat.

In het najaar van 2022 is er een plan van aanpak gemaakt om de komende jaren in fasen het Strategisch Personeelsbeleid vorm te geven.

Fase	Actie
1.	Strategische koppeling van HR-beleid met de organisatiedoelen
2.	Verschillende onderdelen van HR-beleid dienen op elkaar afgestemd te worden.
3.	Gedifferentieerd HR-beleid tussen groepen medewerkers.
4.	Implementatie
5.	Presenteren

Na goedkeuring van het plan is er gestart met het maken van de Strategische PersoneelsPlanning (SPP) voor Chrono. Dit plan zal in het najaar van 2023 klaar zijn en gepresenteerd worden. Om vervolgens naar fase 2 over te gaan. Zo zal uiterlijk in 2026 het volledige SHRM met een actueel personeelsbeleid geïmplementeerd en gepresenteerd zijn. In dit beleid zal ook monitoring een belangrijke rol krijgen en evaluatie van het gevoerde beleid vastgelegd worden.

Kerngegevens

Dit hoofdstuk beschrijft verder de ontwikkelingen binnen Chrono op het personele vlak, zoals bijvoorbeeld de personeelsplanning, het ziekteverzuim, het sturen op competenties, etc.

We vermelden eerst enkele kerngegevens van Chrono.

Kerngegevens	Per 1-10-2019	Per 1-10-2020	Per 1-10-2021	Per 1-2-2022
Aantal leerlingen	2.784	2.833	2.870	2.985
Aantal personeelsleden	322	338	349	331
Verhouding man/vrouw	11% - 89%	12% - 88%	12% - 88%	13% - 87%
GGL (Gemiddeld gewogen leeftijd) op bestuursniveau	41,16	40,82	40,58	n.v.t.

3.1 Arbeidsvoorwaarden & Beloning

CAO-PO

De PO-Raad heeft met de onderwijsvakbonden een onderhandelaarsakkoord afgesloten voor een nieuwe cao voor primair onderwijs. In dit akkoord is de loonkloof tussen het primair- en voortgezet onderwijs gedicht. Ook is er extra beloning voor schoolleiders afgesproken.

De PO-Raad stelt al langer dat de salarissen in het po en vo gelijk moeten worden getrokken en is blij met de motie. De PO-Raad pleit voor één Wet op het funderend onderwijs, waarin de overgangen tussen po en vo veel soepeler verlopen. Eén cao voor het funderend onderwijs zou het sluitstuk van deze ontwikkeling moeten zijn. Wordt vervolgd.

ABP

Het ABP trekt zich terug uit beleggingen in producenten van fossiele brandstoffen (olie, gas en kolen). Ze verkopen de beleggingen stap voor stap. Ze verwachten dat dit besluit geen negatief effect op het langjarig rendement en het pensioen van onze werknemers heeft.

De financiële positie van het ABP is in het 2e kwartaal van 2022 flink verbeterd. De actuele dekkingsgraad steeg met 5,3% naar 122,7%. Hierdoor konden ook de pensioenuitkeringen verhoogd worden.

3.2 Arbo, Verzuim & Re-integratie

Ziekteverzuimpercentage

	2019	2020	2021	2022
1 ^e periode	4,34	5,96	5,16	6,73
2 ^e periode	4,64	4,86	5,02	4,50
3 ^e periode	5,77	4,22	4,99	6,25
totaal	4,90	5,00	5,06	5,82

In de eerste periode van 2022 is ons ziekteverzuimcijfer 6,73%. Het verzuimcijfer is hoger dan vorig jaar. In de vergelijkbare periode over 2021 was het 5,16%. Er is door de zeer besmettelijke coronavariant deze periode meer verzuim, met een piek in februari (8,87%). Gelukkig zakt het verzuim in de daaropvolgende maanden wel weer naar een meer gebruikelijk percentage.

In de tweede periode van 2022 is ons ziekteverzuimcijfer 4,50%. Het verzuimcijfer is voor het eerst lager dan vorig jaar. In de vergelijkbare periode over 2021 was het 5,02%. Er is door corona deze periode nog wel steeds meer verzuim dan gebruikelijk. In de tweede periode zat een piek in juni (5,11%). Gelukkig zakt het verzuim in de daaropvolgende maanden wel weer naar een meer gebruikelijk percentage. Rond de zomervakantie zijn 8 langdurig zieken weer volledig aan het werk gegaan.

Voor 1 langdurig zieke is in deze periode het traject met het UWV afgerond. Er is met terugwerkende kracht een IVA aan betrokkene toegekend. Deze medewerker zal de komende periode ontslagen worden.

Voor 1 andere medewerker wordt een vervroegde IVA aangevraagd.

Deze trajecten zullen geen invloed hebben op ons gedifferentieerde premiepercentage Werkhervattingskas.

In de derde periode van 2022 is ons ziekteverzuimcijfer 6,25%. Het verzuimcijfer is een beetje hoger dan vorig jaar. In de vergelijkbare periode over 2021 was het 4,99%. Vanaf de maand oktober was het verzuim relatief hoog (gemiddeld 6,6%). Dit zit vooral in kortdurende verzuim door griep en corona.

Zwangerschap

De coach die wij voor onze zwangere medewerkers in de arm hebben genomen, kon ook dit jaar goed aan de slag. Totaal hebben we voor 2022 12 verlofaanvragen gekregen. Vorig jaar waren er 11 aanvragen. Dit is het 2^e jaar op rij dat we onder ons gemiddelde van 16 aanvragen per jaar zitten.

3.3 Feedback & Beoordeling

Geen opmerkingen

3.4 Loopbaan & Mobiliteit

Detachering

Vanuit De Wiekslag is het verzoek gekomen om 1 medewerker te mogen inhuren voor IB-taken. Gezien onze fusieplannen hebben we dit gehonoreerd.

Zij-instroom leerkrachten

Mooi te melden dat ook de overgebleven zij-instromer haar opleiding met goed gevolg heeft kunnen afronden. Ze heeft besloten eerst in de A-pool aan het werk te gaan, om zo verder ervaring op te doen.

Overplaatsing en mobiliteit

Per 1-8-2022 zijn vier leerkrachten vrijwillig mobiel geworden naar een andere Chrono-school i.v.m. een vacature. Eén medewerker is op haar verzoek de A-pool ingegaan. Na verwerking van vrijwillige mobiliteit komen de vacatures op de scholen beschikbaar voor de mensen in de A-pool. Acht A-poolers hebben een vaste plek op een school gekregen en één is buiten Chrono gegaan. De opengevallen plekken binnen de A-pool zijn op 1 na weer ingevuld.

Uitstroom

Aan het eind van het schooljaar 2021-2022 is er afscheid genomen van 9 collega's die zijn gaan genieten van hun (pre-)pensioen.

3.5 Opleiding & Ontwikkeling

Scholing leerkrachten

Gelukkig is een deel van het cursusaanbod toch gegeven, ondanks de maatregelen rond covid-19. Rond de zomervakantie is het aanbod voor schooljaar 2022-2023 verspreid op de scholen. Daarnaast is ook de scholing die via de schoolteams is aangevraagd goedgekeurd.

3.6 Personeel & Planning

Bestuursformatie-plan 2022-2023

Mede door de aankomende wijziging in de bekostiging is eerst onderzocht hoe de personeelskosten de komende jaren behapbaar kunnen blijven. Daarvoor is een plan opgesteld door de beleidsmedewerkers. In overleg met het MT zijn vervolgens kaders gegeven voor het formatieplan 2022-2023. Er is nu eerst gekozen 4% minder toe te kennen. In Periode 2 is de verdere uitvoering van deze maatregel op de lange termijn besproken.

N.a.v. de gegevens uit de formatiesprekuren is het concept Bestuursformatieplan 2022-2023 in de Portefeuillegroep Formatie besproken.

De scholen zijn druk bezig geweest de bezetting op school met de A-poolers rond te krijgen. Gelukkig konden we vlak voor de zomervakantie vaststellen dat de formaties goed rond zijn gekomen. In de juni vergadering van de GMR is dit verder toegelicht.

Voor de vakantie lag de prioriteit bij de bezetting van de groepen.

(Meerjaren)bestuursformatieplan MJBFP 2020-2024

Het plan is voor 4 jaar vastgesteld. Na de zomervakantie zal er uitgebreid gekeken moeten worden hoe de allocatie van de nieuwe bekostiging (van de middelen van personeel en materieel) vastgelegd kan worden. De werkgroep MJBFP zal hiermee aan de slag gaan. Dit is ook het moment om kritisch naar de uitkomsten van het onderzoek te kijken en hoe deze in te passen in het beleid.

Bestuursplan 2023

Het (meerjaren)bestuursformatieplan is vanaf komend jaar opgenomen in het Bestuursplan. Samen met de begroting en het meerjarenperspectief. Zo is een totaalbeeld voor het komende jaar/jaren geschetst.

De personele ontwikkeling binnen Chrono is een bijzondere. In het bestuursformatieplan, passend bij de begroting van 2023 wordt dit uitgelegd. De kern omvat de ingewikkelde situatie dat er meer mensen in dienst zijn dan de personele baten rechtvaardigen. De leerkracht-leerling ratio is daarom bij Chrono erg laag en de ratio personele baten en personele lasten erg hoog.

Deze kengetallen geven reden tot zorg. In het BFP >2023 wordt dit uitgelegd, beschreven en van actie voorzien.

Personele kengetallen

Chrono verwacht de komende jaren minder leerlingen. (NB: door de verplaatsing van de telling van 1 oktober naar 1 februari lijkt het alsof Chrono groeit). Hierdoor daalt de bekostiging. Door de extra middelen voor werkdrukverlaging en NPO, extra inzet vanuit de directiekwijkvrijer en de aanstelling van eigen onderwijsassistenten was het aantal mensen in eigen dienst de afgelopen jaren wel toegenomen. Dit is ook terug te zien in de volgende tabel.

Formatie in fte	Realisatie		Prognose			
Chronoscholen	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Leerlingaantal 1-10 (t-1)	2.833	2.870	2.985	2.946	2.906	2.941
Basisscholen (totaal)	156,6	154,7	145,5	136,9	134,6	132,8
Directie	10,5	10,9	11,1	11,1	11,1	11,1
Onderwijs ondersteunend personeel	10,1	10,6	7,4	8,0	8,0	8,0
Onderwijzend personeel	136,0	133,3	127,0	117,8	115,4	113,7
SBO (totaal)	19,2	17,9	16,8	16,7	16,4	16,4
Directie	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Onderwijs ondersteunend personeel	4,5	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8
Onderwijzend personeel	13,8	14,1	13,0	13,0	12,7	12,7
Schoonmaak (eigen dienst)	4,4	4,4	4,3	4,3	4,3	4,3
A-pool	9,9	7,3	17,6	25,5	25,2	25,2
Bovenschoolse formatie	26,4	31,8	28,2	26,8	26,7	26,4
NPO	22,8	18,0	13,2			
Totaal	239,2	234,2	225,6	210,2	207,1	205,1
Totaal OP	149,8	147,4	140,0	130,7	128,1	126,3

Tabel: Meerjarige formatie ontwikkeling

In dit overzicht zijn alle vaste personeelsleden opgenomen inclusief de mensen die benoemd zijn in de invalpool (pool A). Uit deze tabel is op te maken dat er de komende jaren een teruggang in vaste personeelsleden te zien is. Tijdelijke benoemingen voor bijvoorbeeld instroomgroepen worden via de A-pool opgevuld. Verder lopen er een aantal benoemingen af per 1 augustus van enig jaar die in eerste instantie niet opgevuld worden.

Opmerkingen bij de tabel:

- **Scholen:** vacatures voor onderwijzend personeel die in de loop der tijd ontstaan door pensionering worden niet ingevuld. Hierdoor loopt het aantal benoeming fors terug.
- **A-pool:** het aantal fte loopt op doordat de benoemingen ten laste van het NPO-gelden stoppen.
- **Bovenschools:** dit betreft de systeembeheerder, kwaliteitszorgmedewerker, onderwijskundige medewerker, onderhoudsmedewerker, personeelsleden die tijd krijgen voor scholing en de kweekvijver-kandidaten, de PGMR-leden, de begeleiders van startende leerkrachten, orthopedagogen en de medewerkers van het bestuurscentrum. Ook de omvang van Bapo en ouderschapsverlof zit in deze fte. Daarnaast heeft Chrono een aantal mensen in dienst om extra aandacht te kunnen geven aan leerlingen (onderwijsassistenten en leerkrachten). De bezetting op het bestuurscentrum blijft gelijk. Deze bezetting wordt getoetst aan landelijke normen. Hierin zien we dat Chrono een beperkt bestuurskantoor heeft.
- **NPO:** In 2021 t/m 2023 zijn er tijdelijke benoemingen als gevolg van het NPO-geld. Deze lopen af in augustus 2023.

Verantwoording werkdrukverlagende middelen

De schoolbesturen hebben in 2022 extra budget ontvangen om de werkdruk op de scholen te verlagen. Het ging om een bedrag van € 262,86 per leerling voor 2021-2022 en € 268,52 per leerling voor 2022-2023 (peildatum 1-10), iedere school kon zo eenvoudig uitrekenen welk bedrag er per school beschikbaar kwam.

Op iedere school is het gesprek met het volledige schoolteam gevoerd over de knelpunten die werknemers ervaren en de oplossingen die zij hiervoor voorzien en bepalen. In het gesprek over de aanpak van de werkdruk is besproken welke maatregelen er in de school kunnen worden genomen om de werkdruk te verminderen. Op basis van dit gesprek is door de schoolleider een bestedingsplan opgesteld voor de inzet van de extra werkdrukkmiddelen.

Alle teams hebben meegedacht over de besteding van de middelen, om er zeker van te zijn dat de extra gelden echt aan werkdrukverlaging worden besteed. Daarom moeten wij in het jaarverslag opnemen hoe de besluitvorming heeft plaatsgevonden en waar de middelen globaal aan zijn besteed.

Alle bestedingsplannen zijn ter instemming voorgelegd aan de personeelsgeledingen van de MR (P-MR). Zij hebben allen voor hun scholen vastgesteld, dat het bestedingsplan 2021-2022 in lijn was met het gesprek dat in het schoolteam heeft plaatsgevonden over de aanpak van de werkdruk. Alle PMR-en hebben daarom ook kunnen instemmen met de bestedingsplannen.

De werkdrukkmiddelen zijn vervolgens aan de diverse formaties toegevoegd in de vorm van extra leerkrachten, vakdocenten bewegingsonderwijs en onderwijsassistenten. De extra middelen en de inzet daarvan zijn daarom ook opgenomen in het bestuursformatieplan. De inzet is op de overzichten duidelijk zichtbaar gemaakt, zodat ook het personeel kan zien hoeveel geld er binnenkomt en hoe dit geld wordt ingezet.

De teams waren vrij in hun keuze om de beschikbare middelen in te zetten. Iedere school is tevreden over de besteding en dat heeft een positieve uitwerking op het personeel.

De P-MR van de scholen is na afloop van het schooljaar door de schoolleider geïnformeerd over de besteding van de extra werkdrukmiddelen (BRIN-niveau) in het voorgaande schooljaar. Over de niet-bestede middelen worden door de schoolleider in samenspraak met het team en de P-MR nadere bestedingsafspraken gemaakt conform de doelen en verwachtingen van het bestedingsplan.

SOMMATIE BESTEDING EXTRA MIDDELEN AANPAK WERKDruk 2021/2022 *op niveau schoolbestuur*

Budget aanpak werkdruk 2021/2022	€ 762.819,72
Kosten bestedingsplan aanpak werkdruk 2021/2022	€ 762.819,72
<i>waarvan voor personeel</i>	€ 762.819,72
<i>waarvan voor materieel</i>	€ -
<i>waarvan voor professionalisering</i>	€ -
<i>waarvan voor overige bestedingsdoelen</i>	€ -
Nog te besteden	€ -

SOMMATIE BESTEDING EXTRA MIDDELEN AANPAK WERKDruk 2022/2023 *op niveau schoolbestuur*

Budget aanpak werkdruk 2022/2023	€ 790.183,31
Kosten bestedingsplan aanpak werkdruk 2021/2022	€ 790.183,31
<i>waarvan voor personeel</i>	€ 790.183,31
<i>waarvan voor materieel</i>	€ -
<i>waarvan voor professionalisering</i>	€ -
<i>waarvan voor overige bestedingsdoelen</i>	€ -
Nog te besteden	€ -

3.7 Taakinhoud & Arbeidsorganisatie

Geen opmerkingen.

3.8 Werving & Selectie

Open sollicitaties en invalpool

Begin 2022 bestond de A-pool uit 34 personen, waarvan het grootste deel op langdurige vervanging (zwangerschaps-, ouderschaps-, ziekteverlof) of tijdelijke plekken (instroomgroepen en NPO) worden ingezet.

Door de toekenning van verschillende subsidies is er een hogere inzet van onze mensen. Dit leidt wel vaker tot inzet van tijdelijke krachten (B-pool). Op dit moment ervaren wij nog geen nijpende personele problemen, behoudens periodes van verhoogde ziekte.

Er zijn 8 A-poolers in de vaste formatie van de scholen gekomen en 1 A-pooler heeft ontslag genomen. In aanloop naar het nieuwe schooljaar zoeken we daarom nog wel leerkrachten ter vervanging. Gelukkig is een 7-tal LIO-ers klaar met de opleiding en doorgestroomd naar de invalpool. Daarnaast is er nog 1 medewerker mobiel geworden naar de A-pool. We zien wel dat LIO-ers kritisch kijken waar ze aan het werk gaan en niet automatisch kiezen voor Chrono.

Het gevoerde beleid betreffende de beheersing van uitkeringen na ontslag

Chrono hanteert de regels conform de cao. Het beleid is erop gericht dat voorkomen wordt dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, zal Chrono het betreffende personeelslid op een adequate en financiële verantwoorde manier ondersteunen in het vinden van een andere betrekking. Hierbij kan worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject waarbij een nieuwe werkring buiten het onderwijs wordt gevonden. In het kader van beheersing van uitkeringen na ontslag heeft Chrono een zogenaamde flexibele schil (vervangingspool en eventueel medewerkers in dienst via een payroll constructie).

Naleving eigenwachtgelderbepalingen

Het gevoerde beleid betreffende de beheersing van uitkeringen na ontslag (zoals hierboven beschreven) heeft ertoe geleid dat er in het verslagjaar een drietal ex-medewerker wachtgeld PO genieten. Zie Verklaring Eigen Wachtgelders.

A4 Cultuur en klimaat

Jaarlijks gesprek met de externe vertrouwenspersonen

In 2022 is er geen gebruik gemaakt van de externe vertrouwenspersoon. Er heeft wel een gesprek plaatsgevonden tussen bestuurder en de vertrouwenspersonen. Het is fijn dat we gebruik kunnen maken van twee externe vertrouwenspersonen. Daarmee wordt er al met de nodige afstand naar een zaak gekeken en wordt hoor en wederhoor toegepast.

Maatschappelijk verantwoord

Chrono wil maatschappelijk verantwoord ondernemen. Als organisatie zijn we ons continu bewust van het maatschappelijk speelveld waarin wij ons bevinden en de noodzaak om op maatschappelijk verantwoorde wijze het onderwijs binnen de stichting inhoud te geven. Zo wordt er op de scholen veel aandacht geschonken aan sociaal-emotionele vorming en burgerschap, zijn we onderdeel van een samenwerkingsverband en heeft elke school een ouderklankbordgroep. Daarnaast hebben we ook oog voor duurzaamheid op het moment van renovatie of nieuwbouw van één van onze scholen.

Profilering

In het kader van herkenbaarheid van iedere school, de samenwerking met Welluswijs en in de aanloop naar een geactualiseerd Schoolplan, zijn alle scholen bewust bezig met hun missie/visie traject.

Om de marktpositie van Chrono nu en in de toekomst te garanderen, is het noodzakelijk scherp te blijven op een goede profilering. Het marktaandeel van Chrono is in de afgelopen twee jaar gestegen van 50 naar 52%. Het is fijn te merken dat ouders graag hun kinderen naar één van de Chronoscholen sturen.

(Sociale) veiligheid

Op iedere locatie is sprake van een veilig klimaat. Een locatie is veilig als de sociale, psychische en fysieke veiligheid van kinderen niet door handelingen van anderen wordt aangetast. Dat betekent dat er een veilige en positieve sfeer is op de locatie. Het betekent ook dat de locatie optreedt tegen pesten, uitschelden, discriminatie, geweld en andere vormen van ongepast gedrag en deze zoveel mogelijk voorkomt. Iedere locatie heeft een veiligheidsplan opgesteld in Mijnschoolplan (Cees Bos). Belangrijk bij deze module zijn de bijlagen, waar mogelijk zijn deze stichtingsbreed geformuleerd in beleidsplannen en procedures. Een voorbeeld van een stichtingsbreed beleidsdocument is de Klachtenregeling en Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Het pestprotocol en het calamiteitenplan zijn voorbeelden van locatie specifieke beleidsdocumenten.

Om de sociale veiligheid te monitoren worden ieder jaar ouders, kinderen (groep 6 t/m 8) en medewerkers bevraagd middels de vragenlijsten VenstersPO/WMK. De resultaten worden stichtingsbreed geanalyseerd en besproken in het directieoverleg. Directeuren bespreken de resultaten met de medezeggenschapsraad en het team. Naar aanleiding van de analyse worden actie- en verbeterpunten opgesteld. Deze worden verwerkt in de jaarplannen van de locatie.

Internationalisering

Chrono heeft geen uitgebreid programma op het gebied van internationalisering. Wel zijn er twee docenten die een aanbod creëren voor kinderen van asielzoekers op de diverse scholen en daarbij uiteraard ook NT2 geven. Ook heeft Chrono een school met kinderen uit allerlei culturen. De school biedt deze kinderen een programma waarbij de ouders actief betrokken worden. Op deze school is de ontwikkeling gaande dat het team zich specialiseert in onderwijs aan anderstaligen. Een aantal scholen in Hardenberg doet ook mee aan een project van de gemeente om de ouders van anderstaligen actief te betrekken bij de samenleving; hierbij worden ook vrijwilligers ingezet.

A5 Middelen en voorzieningen

Om de financiële verantwoordelijkheid te kunnen nemen, is een gezonde financiële situatie evenals een goed werkende Planning & Control - cyclus van groot belang.

5.1 Begroting en beleid

Meerjarenbegroting

Binnen Chrono wordt gewerkt met een meerjarenbegroting voor 4 jaren en met investeringsbegrotingen voor 10 tot 15 jaren. De totale begroting van Chrono wordt gevormd door de begrotingen van de 14 scholen, de begroting van het bestuurscentrum, de bovenschoolse begroting, de huisvestingsbegroting en de personele begroting. De schooldirectie is verantwoordelijk voor de “eigen” schoolbegroting. In de toelichting bij de meerjarenbegroting van Chrono en de scholen is steeds een toelichting gegeven over de wijze waarop (nieuw) beleid is vertaald in geld. Vervolgens zijn de begrotingen besproken in het College van Bestuur, het directeurenoverleg, de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en de Raad van Toezicht.

Na vaststelling van de begroting legt het College van Bestuur drie keer per jaar verantwoording af over de financiële stand van zaken. Voor de aanlevering van de financiële informatie werd in 2022 gebruikt gemaakt van ObTopics welke door het administratiekantoor ObT up-to-date werd gehouden. Verder wordt er in het voorjaar een meerjarenbestuursformatieplan gemaakt.

Treasury- en financieringsbeleid

De uitgangspunten van het voorschrift Beleggen, Belenen en derivaten zijn vertaald in het Treasurybeleid van Chrono en zijn een afgeleide van de regelgeving van het ministerie. Chrono had in 2022 (net zoals in 2021) geen beleggingen, derivaten en leningen. De liquide middelen waren in 2022 geparkeerd op spaarrekeningen en rekening couranten, waarbij er sprake was van een marktconform negatief rentetarief. Tevens zijn er (wederom) gesprekken gevoerd over risicospreiding en rendement. T.a.v. risicospreiding en rating is besloten alle liquide middelen bij de Rabobank te laten. Er is ook gekeken naar meer rendement maar gezien de marktomstandigheden en het beleid was dit niet haalbaar voor Chrono.

Centrale inkoop om kostenbesparingen te realiseren

Binnen Chrono wordt gesproken over mantelcontracten/centrale inkoop. Dit om kosten te besparen zonder aan kwaliteit en faciliteiten te hoeven inleveren, zodat er zoveel mogelijk geld overblijft voor het primaire proces. Daarnaast dringt het de administratieve lasten op de scholen terug en bevordert het het goed doorlopen van het inkoopproces volgens de aanbestedingsrichtlijnen. De focus ligt tot nu toe op zaken die het onderwijsproces niet direct raken.

Voor een aantal zaken is dit inmiddels gerealiseerd, bijvoorbeeld multifunctionals, veiligheidsissues, nutsvoorzieningen, hardware, schoonmaak voor 5 scholen, leerling-administratiepakket, verzekeringen, onderhoud en administratiekantoor.

Er zijn nog wel diverse losse contracten met partijen als het gaat om onderhoud (CV, brandmeldinstallatie). Deze contracten gaan de Europese aanbestedingsgrens niet te boven. Het is de bedoeling om ook deze contracten op termijn in een mantelcontract om te zetten.

Investeringsbeleid

Elke school heeft een eigen investeringsbegroting voor ICT, meubilair, touchscreens en methoden voor minimaal 15 jaar. Investerings worden begroot in het jaar dat de school verwacht dat deze nodig zijn. Met het bespreken van de begrotingen wordt gekeken of het qua exploitatie ook verantwoord is deze investeringen te doen. Als de investeringen worden gedaan zijn de schooldirecteuren bevoegd de nota's te tekenen voor akkoord tot het bedrag dat opgenomen is in de investeringsbegroting. Boven de € 5.000,- wordt de factuur ook bovenschools geaccordeerd.

In 2022 zijn er binnen Chrono wederom ICT vernieuwingen doorgevoerd. Er zijn voornamelijk tablets en Chromebooks aangeschaft. In totaal zijn de investeringen in ICT in 2022 € 124.000,- geweest. De begroting was € 193.000,-.

De investeringsbegroting OLP (onderwijsleerpakket en touchscreens) geeft precies aan welke methode en welk bord in welk jaar vervangen moet worden. Deze investeringsbegroting is een uitvloeisel van het schoolplan van de school. In vervanging van methoden en borden is in 2022 door alle scholen gezamenlijk € 91.000,- geïnvesteerd. Dit is minder dan begroot (€ 294.000,-).

Binnen Chrono wordt er regelmatig meubilair aangeschaft (zitmeubilair voor leerlingen en personeelsleden, meubilair voor de personeelskamer en kasten). In 2022 is er voor € 165.000,- aangeschaft. Dit is minder dan begroot (€ 258.000,-).

Investeringsbedrag	ICT	OLP	Meubilair	Totaal
2012	152.177	110.103	95.143	357.423
2013	178.873	167.660	40.260	386.793
2014	148.788	90.761	54.935	294.484
2015	188.312	52.885	208.947	450.144
2016	158.008	85.805	140.665	384.478
2017	122.189	144.470	121.591	388.251
2018	129.537	107.893	96.168	333.597
2019	355.201	160.373	119.225	634.798
2020	138.450	238.770	176.390	553.610
2021	124.010	159.800	31.670	315.480
2022	123.554	91.051	165.263	379.868

5.2 Voorzieningen voor het personeel

Chrono heeft 4 voorzieningen voor het personeel.

Voorziening jubilea: Deze voorziening is getroffen om de kosten te bestrijden voor de jubileumgratificatie waar personeelsleden van Chrono recht op hebben als deze 25 of 40 jaren in het onderwijs werkzaam zijn. Volgens een gemaakte berekening blijkt dat er eind 2022 € 179.340,- in de voorziening jubilea dient te zitten.

Voorziening duurzame inzetbaarheid: In de cao zijn er afspraken gemaakt t.a.v. duurzame inzetbaarheid van personeel. Er is bepaald dat alle schoolbesturen hiervoor een voorziening moeten creëren als er personeelsleden zijn die uren gespaard hebben. Na een inventarisatie blijkt er eind 2022 een voorziening nodig te zijn ter hoogte van € 367.490,-.

Voorziening langdurig zieken: In 2022 is er een voorziening langdurig zieken gecreëerd. Dit naar aanleiding van een opmerking in 2021 door Van Ree Accountants.

Voorziening uitkeringskosten werkloosheid: In 2022 is deze voorziening gecreëerd als gevolg van wijzigingen bij het Participatiefonds per augustus 2022.

5.3 Analyse financieel resultaat 2022

Hieronder volgt de analyse van het financieel resultaat. De huidige financiële situatie leert dat er sprake is van een gezonde financiële basis. 2022 is afgesloten met een voordelig exploitatieresultaat.

Samenvatting exploitatieresultaat (in euro's)						
	<u>Realisatie</u> <u>2018</u>	<u>Realisatie</u> <u>2019</u>	<u>Realisatie</u> <u>2020</u>	<u>Realisatie</u> <u>2021</u>	<u>Begroting</u> <u>2022</u>	<u>Realisatie</u> <u>2022</u>
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	17.488.450	18.293.848	18.827.050	20.709.920	20.301.480	22.522.620
3.2 Overige overheidsbijdragen	154.537	98.702	98.880	135.980	118.160	345.660
3.5 Overige baten	363.427	349.213	703.300	977.230	520.610	634.020
Totaal BATEN	16.926.277	18.006.414	18.741.762	19.629.230	20.940.250	23.502.300
4.1 Personele lasten	14.845.421	15.529.727	17.026.480	17.513.330	17.971.900	19.802.160
4.2 Afschrijvingen	392.529	371.272	414.740	453.690	431.370	432.360
4.3 Huisvestingslasten	1.253.675	1.467.380	1.433.740	1.523.050	1.622.490	1.496.400
4.4 Overige lasten en leermiddelen	1.197.854	1.272.982	1.290.730	1.439.240	1.477.710	1.582.040
Totaal LASTEN	17.689.478	18.641.361	20.165.690	20.929.310	21.503.470	23.312.960
Saldo BATEN en LASTEN	316.936	100.402	-536.460	893.820	-563.220	189.340
5.1 Financiële baten	632	500	500	0	0	0
5.2 Financiële lasten	1.027	1.000	2.540	17.290	9.940	28.460
Saldo FIN. BATEN en LASTEN	-395	-1.404	-2.040	-17.290	-9.940	-28.460
EXPLOITATIESALDO	316.541	98.998	-538.500	876.530	-573.160	160.880

Voor het jaar 2022 hadden we een negatief resultaat begroot van € 573.000,-. Het werkelijke resultaat van 2022 is € 161.000,- positief en wijkt daarmee af van de jaarbegroting. Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de jaarbegroting 2022 weergegeven. De afwijkingen boven de € 25.000,- zijn uitgelegd.

1	Voordeel rijksinkomsten	€ -2.221.140
2	Voordeel gemeentelijke bijdrage	€ -227.500
3	Voordeel overige baten	€ -113.410
4	Nadeel personele kosten	€ -1.830.260
5	Nadeel afschrijvingen	€ -990
6	Voordeel huisvestingslasten	€ 126.090
7	Nadeel overige lasten	€ -104.330
8	Nadeel financiële baten en lasten	€ 18.520
	Totaal voordeel t.o.v. de begroting	€ -734.040

Ad1 Voordeel rijksinkomsten (3.1)

- a. De personele bekostiging, de prestatiebox en het BPA-budget zijn geïndexeerd. Ook heeft Chrono meer groeigeld ontvangen dan begroot en meer geld in het kader van onderwijsachterstanden. Totaal € 1.870.000,-
- b. Chrono heeft iets meer geld gekregen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Dit is € 25.000,- (let op: het NPO geld is niet volledig besteed; het restant is gevloeid in een bestemmingsreserve NPO voor latere besteding)
- c. Ook zijn er diverse subsidies ontvangen die niet begroot waren, bijvoorbeeld voor onderwijs aan asielzoekerskinderen, lerarenbeurzen en zij-instromers. Dit is een totaal van € 44.000,-
- d. In 2022 heeft Chrono meer geld gekregen van het samenwerkingsverband, ook als gevolg van indexaties. Totaal € 282.000,-

Ad2 Voordeel gemeentelijke bijdragen (3.2)

De gemeente heeft gedurende 2022 een subsidie verstrekt aan Chrono voor Eerlijke Kansen. Dit is meteen de verklaring voor het verschil. Dit was nog niet bekend bij de het maken van de begroting 2022.

Ad3 Voordeel overige baten (3.5)

Dit wordt veroorzaakt door:

- Meer huurinkomsten dan begroot als van gevolg van meer verhuur aan Welluswijs en nog een achterstallig bedrag van 2021
- Meer inkomsten aangaande detachering door een verhoging van de salariskosten
- Giften vanuit de Stichting Vrienden van Chrono-scholen voor twee schoolpleinen

Ad4 Nadeel personele kosten (4.1)

Dit wordt veroorzaakt door:

- a) Salarisgelijkstelling PO en VO en cao-ontwikkelingen. € 1.208.000,-
- b) Meer loonkosten dan begroot als gevolg van instroomgroepen € 105.000,-
- c) Meer loonkosten dan begroot als gevolg van aanstellen van een directeur € 15.000,-
- d) Meer loonkosten als gevolg van de inzet vanuit het NPO € 123.000,-
- e) Meer vervanging dan begroot € 130.000,-
- f) Meer inhuur SportService in het kader van NPO en werkdruk gelden € 25.000,-
- g) Meer inzet dan begroot vanwege de subsidie Eerlijke Kansen € 193.000,-
- h) Extra dotaties aan de voorziening Langdurig zieken en de voorziening Werkloosheidskosten € 120.000,-
- i) Realisatie van de loonkosten van de schoolschoonmaaksters terwijl deze hier niet begroot zijn € 173.000,- (zie ook ad6)
- j) Minder inzet dan begroot vanwege teruggang in de formatie € 262.000,-

Ad6 Voordeel huisvestingslasten (4.3)

Dit voordeel is eigenlijk een nadeel door verschil in presentatie van de kosten van de eigen schoolschoonmaaksters. Deze zijn begroot in 2022 bij de huisvestingslasten (idem kosten schoonmaakbedrijven) voor een bedrag van € 170.000,-. De realisatie van de kosten is in de jaarrekening opgenomen bij 4.1. Wanneer dit gecorrigeerd wordt is het begrotingsbedrag voor 2022 € 1.452.000,- (in plaats van € 1.622.000,-). Feitelijk is er dus een overschrijding € 44.000,-. Dit wordt veroorzaakt door:

- een extra dotatie aan de voorziening onderhoud (alvast vooruitlopend op de componentenmethode)
- een overschrijding op de post verwarming
- een onderschrijding op de inhuur van projectleiders vanwege vertragingen in de uitvoering van renovaties en nieuwbouw

Ad7 Nadeel overige lasten (4.4)

Dit wordt veroorzaakt door:

- Het afnemen van audits die niet begroot waren € 50.000,-.
- Kosten als gevolg van Kindcentrum ontwikkeling € 50.000,-
- Niet begrote kosten gemaakt in het kader van Eerlijke Kansen € 6.000,-
- Nagekomen factuur van cultuureducatie, € 20.000,-.
- Forse prijsstijgingen in 2022 van de leermiddelen van 8 tot 10%, € 22.000,-.
- Meer leermiddelen aangeschaft door groei van leerlingen in de groepen 3 t/m 8, raming € 10.000,- (40 leerlingen à 250 euro).
- Vernieuwing kleutermateriaal op diverse scholen € 7.000,-
- Meer uitgegeven dan gedacht nodig te zijn op diverse posten € 12.000,-
- Onderschrijding op NPO uitgaven voor materialen € -73.000,-

Balans: Vordering op OCW

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd. Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 22/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 817.000,-. Dit bedrag is dus niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts “een boekhoud-technische correctie is aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging”. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties aangezien het weerstandsvermogen van Chrono hierdoor flink daalt. Chrono ziet zich dan ook genooddaakt om kostenbesparingen door te voeren; met name op het personele vlak in het kader van groepsbezetting.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

5.4 Financiële kengetallen

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste financiële kengetallen weergegeven. Elk kengetal voldoet aan de minimumnorm, die door het ministerie daaraan is gesteld. Vanzelfsprekend volgt Chrono deze.

Financiële kengetallen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Norm
Balans / vermogensbeheer												
Weerstandvermogen in %	19	24	23	20	21	20	20	19	15	19	18	Min. 5%
Solvabiliteit 1 in %	70	72	74	69	66	62	62	57	54	57	55	Min. 50%
Exploitatie / budgetbeheer												
Rentabiliteit in %	0	6	-2	-1	2	-1	-1	1	-3	4	1	0 tot 3%
Liquiditeit	3,0	3,2	3,6	3,8	3,8	4,4	4,3	4,7	3,6	3,8	4,0	min. 2

Weerstandvermogen

Als buffer voor onvoorziene risico's is een weerstandvermogen opgebouwd. Bij de berekening van dit kengetal is het totale eigen vermogen minus de materiële vaste activa, afgezet tegen de totale rijksbijdragen. Dit geeft een goed beeld van de financiële veerkracht. Deze is voor Chrono voor 2022 18% en is dus redelijk gelijk gebleven t.o.v. 2021.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen het "eigen vermogen" en het totale vermogen. Het geeft aan in hoeverre Chrono in staat is om te voldoen aan de totale schulden. De waarde van dit kengetal is 55%. Dit is hoger dan het minimum van 50%.

Rentabiliteit

De rentabiliteit wordt bepaald door het "resultaat uit gewone bedrijfsvoering" te delen door het totaal aan baten. In non-profit organisaties wordt de rentabiliteit ook wel het begrotingsoverschot genoemd (of het begrotingstekort bij een negatief exploitatieresultaat). De norm is vastgesteld op 0%. De rentabiliteit in 2022 bedroeg 1 %.

Liquiditeit

Liquiditeit geeft aan in hoeverre Chrono op korte termijn aan haar verplichtingen, zoals kortlopende schulden, salarissen en investeringen, kan voldoen. De liquiditeit over 2022 bedraagt 4,0. Dit is ruim meer dan het vastgestelde minimum van 2.

5.5 Continuïteitsparagraaf / Meerjarenperspectief

Hieronder is het meerjarenperspectief opgenomen zoals dit in december 2022 is opgesteld en vastgesteld. In dit meerjarenperspectief is er:

- uitvoering gegeven aan het bestaande beleid en het Koersplan 2018-2022
- een voorschot genomen op het Koersplan 2022-2026
- ingezet op het terugdringen van de formatie, maar tegelijkertijd ook rekening gehouden met het tekort aan leerkrachten
- rekening gehouden met de premies van begin december 2022
- rekening gehouden met indexatie zoals door de PO-Raad is aangegeven.

Begroting 2023 en meerjarenperspectief					
	Resultaat	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal leerlingen teldatum	2.870	2.985	2.946	2.906	2.941
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	22.522.620	22.617.764	21.615.433	21.323.959	21.300.806
3.2 Overige overheidsbijdragen	345.660	121.433	120.925	119.546	101.379
3.5 Overige baten	634.020	362.314	318.404	318.870	320.122
Totaal BATEN	23.502.300	23.101.510	22.054.761	21.762.375	21.722.307
4.1 Personele lasten	19.802.160	19.042.171	18.216.153	18.049.373	17.977.312
4.2 Afschrijvingen	432.360	429.332	438.374	415.683	434.778
4.3 Huisvestingslasten	1.496.400	2.071.420	2.062.174	2.077.420	2.086.610
4.4 Overige lasten en leermiddelen	1.582.040	1.488.491	1.529.566	1.444.543	1.455.426
Totaal LASTEN	23.312.960	23.031.413	22.246.267	21.987.019	21.954.126
Saldo BATEN en LASTEN	189.340	70.097	-191.506	-224.644	-231.819
Saldo FIN. BATEN en LASTEN	-28.460	13.317	11.929	9.522	6.446
EXPLOITATIESALDO	160.880	83.413	-179.577	-215.122	-225.374

Hieronder volgt een toelichting per onderdeel. De nummering komt overeen met de nummering in de tabel.

Ad 3.1 Rijkssubsidie

De rijksinkomsten zijn per 2023 vereenvoudigd. Voorheen waren er 3 geldstromen (personeel, materieel, personeelsbeleid) en deze zijn per 1-1-2023 samen gevoegd tot 1 geldstroom. Chrono krijgt per school en per leerling uitbetaald. De geldstroom bestaat uit subsidie voor personeel, personeelsbeleid, personeelsontwikkeling, kwaliteitszorg, onderwijsleerpakket en gebouwonderhoud. Via het samenwerkingsverband komt er een geldstroom voor lichte en aanvullende zorg aan leerlingen; dit wordt ook tot de rijksinkomsten gerekend. Er is gerekend met de meest recente vastgestelde bedragen voor 2023. De bekostiging is over de diverse kostenplaatsen verdeeld volgens het allocatie model van Chrono dat ook geldig was onder de oude bekostiging. Het allocatiemodel is aan een herijking toe. De PO-Raad adviseert om 2023 te gebruiken als overgangsjaar om de allocatie te herijken.

Sinds 2015 is de PO-Raad actief met het in kaart brengen van de verwachte meerjarenbekostiging met indexaties, zodat de schoolbesturen dit kunnen gebruiken bij hun meerjarenperspectief. Dit is een handige leidraad. Zoals in de bovenstaande tabel te zien is namen de inkomsten in 2021 behoorlijk toe vanwege de extra subsidie Nationaal Programma Onderwijs 2021-2023. Echter, de rijksinkomsten nemen vanaf 2024 weer af. Dit komt door daling van het leerlingaantal en het wegvallen van het NPO-geld per augustus 2023.

De nieuwe bekostiging gaat uit van landelijke gemiddelden qua personele lasten. Het heeft voor Chrono een nadelig effect voor 9 scholen en een voordelig effect bij 4 scholen.

Gemiddeld gezien gaat Chrono er 43 euro per leerling op achteruit; dit is per jaar zo ongeveer € 120.000,-. Dit is gerekend zonder de Oase omdat de geldstromen voor het sbo helemaal anders zijn geworden.

Voor de jaren 2023 tot en met 2025 wordt de teruggang in bekostiging gecompenseerd volgens aflopende percentages (75 / 50 / 25%) boven een bepaalde drempel. Het nadelige effect wordt voornamelijk veroorzaakt doordat Chrono personeel in dienst heeft met een hogere gemiddelde leeftijd (40,64) dan het landelijk gemiddeld (39,50). Deze hogere gemiddelde leeftijd werd meegeteld in de bekostiging tot en met 2022 maar vanaf 2023 dus niet meer.

Ad 3.2 Overige overheidsbaten

De overige overheidsbaten bestaan uit gelden van de gemeente. Chrono krijgt geld voor beheer en onderhoud van het gymlokaal dat de Oase heeft (€ 17.000,- per jaar). Verder een subsidie voor leerlingenzorg (€ 81.000,- per jaar). Ook ontvangt Chrono bedragen voor de eerste inrichting van een basisschool (meubilair en methoden) op het moment dat een school groeit. De verwachting is dat hiervoor € 18.000,- komt in 2023 voor de MarsWeijde. De gemeente heeft ook NPO-gelden gekregen; zij organiseren zelf zaken voor dit geld. In deze begroting is dus geen rekening gehouden met die mogelijke geldstroom.

Ad 3.5 Overige baten

Dit betreft verhuur van lokalen (bijvoorbeeld aan WellusWijs) en het betreft een vergoeding voor uitleen van personeel.

In 2023 detacheert Chrono personeel bij het AZC, bij SLS de Ravelijn, bij WellusWijs en bij het samenwerkingsverband. De detacheringen bij Arcade voor de Ravelijn zijn meegenomen tot en met 2026 omdat nog niet bekend is wanneer dit afloopt. Het personeel heeft een terugkeergarantie.

Ad 4.1 Personele lasten

Bij dit onderdeel staan alle personele lasten van geheel Chrono. Dit betreft de werkgeverslasten voor directie, leerkrachten, onderwijsassistenten, administratief personeel, conciërges, bovenschoolse mensen en het personeel op het bestuurscentrum.

Daarnaast betreft het ook scholingskosten, payrollkosten, kosten voor ouderschapsverlof, kosten voor BAPO en jubilea, kosten voortvloeiend uit coachingstrajecten, kosten voor zorg aan leerlingen en kosten voortvloeiend uit de Lief- en Leed-regeling. Voor vervanging is rekening gehouden met alle mensen van de interne vervangingspool.

Met een aandeel van 84,2% (2023) ten opzichte van de rijksbijdragen zijn de personeelslasten veruit de omvangrijkste kostenpost van Chrono. Een groot deel van deze personele kosten liggen, zeker op de korte termijn, vast doordat het grootste deel van het personeel in vaste dienst is.

De loonkosten zijn begroot op basis van de bestaande formatie met de daarin verwachte toekomstige mutaties (waaronder uitstroom en eventuele directievacatures). De personele lasten zijn opgesteld n.a.v. de personele bezetting per eind oktober 2022. Wijziging als gevolg van uitstroom, verlof en ziekte zijn, voor zover bekend, meegenomen. Over 2023 verwachten we een bezetting van 225 fte (zie tabel hdst 3.1) en € 19.000.000,- aan personele uitgaven. Richting 2026 dalen de verwachte personele uitgaven als gevolg van natuurlijk verloop.

Voor de periode 2023 t/m 2026 zien we een forse stijging van de personele lasten ten opzichte van de begroting 2022 als gevolg van cao-ontwikkelingen in 2022. De begroting in 2023 bevat ook nog extra personeelslasten die deels na dat jaar weer wegvallen. Dit betreft voornamelijk de personele gevolgen van het Nationaal Programma Onderwijs (+13 fte).

Vanaf 2023 is *teruggang in de personeelsformatie* begroot. Vanaf medio 2023 vallen de tijdelijke middelen voor het nationaal programma weer weg. Ook zijn er scholen met teruglopende leerlingaantallen of zwakke financiën die uitgaan van een krimpende formatie, terwijl scholen met leerlingengroei uitbreiding van de formatie begroten.

Samen met de aanwending van de werkdrukmiddelen leidt het lerarentekort op termijn tot andere verhoudingen in de personeelssamenstelling. Het aandeel onderwijzend personeel wordt kleiner ten gunste van het aandeel ondersteunend personeel. Deze ontwikkeling is nu in de realisatie nog niet zichtbaar.

Ondanks dat onderwijzend personeel per fte gemiddeld duurder is, zal dit niet leiden tot lagere personeelslasten. Dit komt doordat meer ondersteunend personeel zal worden ingezet (in fte gerekend) dan dat het tekort aan leraren groeit.

De *arbeidsvoorwaarden* per medewerker/functie zijn begroot op het niveau van de actuele cao PO 2022/2023. Bij het opstellen van dit document was de looptijd van de cao verlengd tot 1 mei 2023. Er is nog geen uitzicht op nieuwe afspraken. In de begroting is een opslag doorgevoerd in de salarislasten om er voor te zorgen dat de bekostiging en salarislasten op hetzelfde loonpeil gebaseerd zijn. Zo niet, dan zou dit geleid hebben tot grote negatieve begrotingsverschillen in de realisatie.

Ontwikkelingen in de *werkgeverslasten* worden in de loonindex van de Rijksbekostiging gecompenseerd op grond van een referentiesystematiek, waarin vergeleken wordt met de marktsector. In 2022 is sprake van een stijging van 10% van de bruto salarislasten.

De komende jaar is de veranderingen in de premie als gevolg van de *Modernisering van het Participatiefonds* doorgerekend. De modernisering gaat gepaard met een eigen risico voor de werkgever voor werkloosheidslasten van voormalig personeel. Hier zullen op termijn ook lagere premies tegenover staan. In de begroting is er vooralsnog van uitgegaan dat het saldo tussen hogere werkloosheidslasten (eigen risico) en de lagere premie resultaat neutraal is (impact van nul euro).

Gezien de *krapte op de arbeidsmarkt* wil Chrono extra personeel aan zich binden. De interne invalpool (A-pool) vormt een flexibele schil rond het vaste reguliere personeel. Bij een teveel aan vast personeel kan boventallig personeel in de invalpool geplaatst worden. Maar ook andersom behoort instroom naar een eigen groep op één van onze scholen tot de mogelijkheden voor de A-poolers. Voor de komende jaren is het dus zo dat Chrono meer personeel heeft dan nodig is.

Een grillig verloop van de *vervangingskosten*. Chrono heeft een A-pool waarin mensen zitten die alle tijdelijke banen invullen. Dan moet je denken aan vervangingen (kortdurend, langdurend, ouderschapsverlof, etc.) en tijdelijke inzet in formatie (instroomgroepen etc.). In 2015 waren de vervangingskosten € 565.000,-, in 2018 was dit € 675.000,-. Voor 2023 wordt dit ingeschat op € 1.200.000,-. De stijging komt dus mede door extra benoemingen in de A-pool en doordat mensen die een aanstelling hadden t.l.v. het NPO-geld dan terugvloeien in de A-pool (zie vorige punt).

Ook de *opleidingen en trainingen* staan begroot onder de (overige) personeelslasten. Voorheen hanteerde Chrono een norm van 10% van de BPA inkomsten. In de meerjarenbegroting 2023 is hiervoor circa 1,9% begroot (gemiddeld € 2 ton per jaar).

Er is een *onderwijsvoorziening voor 10-14 jarigen* vanaf augustus 2020 samen met het Vechtdal College. De kosten zijn € 180.000,- per jaar.

Een wederom moeilijk te voorspelling bedrag voor (vervanging) *ouderschapsverlof*. Op basis van het verleden zien we dat dit niet stabiel is. In 2013 was dit bijvoorbeeld € 65.000,- en voor 2019 zagen we een realisatie van € 150.000,-. Voor 2023 en verder is er jaarlijks € 130.000,- begroot.

Moeilijk te voorspellen kosten voor *begeleidingstrajecten* van (potentieel) zieke werknemers en kosten voor loopbaantrajecten van personeel zijn ook begroot, € 65.000,-.

Vanuit het Koersplan 2022-2026 zijn de diverse onderzoeksteams ook begroot bij het onderdeel personele lasten.

Ad 4.2 Afschrijvingen

Investerings in ICT, meubilair en onderwijsleerpakket worden geactiveerd en afgeschreven. In de tabel hierna zien we de investeringsbedragen per onderdeel te zien.

De afschrijvingslast in de begroting laat zien dat deze redelijk stabiliseert. Binnen de investeringsbegrotingen zien we wel prijsstijgingen van de aangeschafte materialen en zien we dat scholen daardoor investeringen uitstellen. In 2015 was het ongeveer 120 euro per leerling. Dit stijgt naar 150 euro per leerling bij ongewijzigd beleid. Gezien de tekorten op de exploitatie bij de scholen zal Chrono zeer kritisch naar de investeringen moeten kijken, rekening houdend met het koersplan, de schoolplannen en de leeropbrengsten.

Verder zien we de trend dat scholen nog steeds zoekende zijn naar de beste vorm t.a.v. onderwijsmethoden (papier of digitaal). Scholen die overstappen op digitaal hebben vaak te maken met een nog doorlopende afschrijvingslast met daarbij al wel kosten voor de digitale methoden (met jaarlijkse licenties).

Ad 4.3 Huisvestingslasten

De huisvestingslasten betreffen huur, kosten voor klein onderhoud, kosten voor renovaties, dotaties richting de voorziening groot onderhoud, nutsvoorzieningen, vuilafvoer, schoonmaak en kosten voor het beheer van de gebouwen.

We zien dat de kosten vanaf 2023 behoorlijk stijgen. Dit komt voornamelijk door:

- 15% van het energiecontract ligt niet vast en daarvoor zullen we vanaf 2023 een variabel tarief betalen.
- Door de groei van de MarsWeijde en de Vlinder heeft Chrono meer huurkosten
- Het schoonmaakonderhoud kent een indexatie van 6%.

Bijkomend nadeel is dat Chrono te maken heeft met een overmaat aan vierkante meters op enkele locaties. We proberen deze overmaat te vullen samen met WellusWijs door te kijken naar kindcentrum-ontwikkeling. Daarnaast blijven we in gesprek met de gemeente. We streven er naar het aantal vierkante meters in verhouding te brengen met het aantal leerlingen en om gebouwen energiezuiniger te maken. Wel blijft het spannend of de gemeente genoeg budget kan vrijmaken om renovaties en nieuwbouw te realiseren.

Er is binnen Chrono rekening gehouden met één renovatie per jaar in de periode 2023 t/m 2026 (voorbereidingskosten, ontwerpkosten, begeleidingskosten, groot onderhoud, eigen bijdrage voor duurzaamheid). Daarnaast blijven we zelf kijken naar besparingen op het gebied van:

- onderhoud door het aangaan van mantelcontracten.
- energie door het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen.
- schoonmaak door het verminderen van uren als gevolg van minder vierkante meters.
- alle hierboven genoemde door het sluiten van lokalen.

Dit is iets gemakkelijker geworden sinds 2021 door de financiële afwikkeling solidair in te regelen zodat leegstand niet ten koste gaat van het budget voor leermiddelen. Ondanks de besparingen die we denken te kunnen realiseren zien we nu ook dingen die aandacht behoeven en dus kosten met zich meebrengen zoals onderhoud van diverse installaties.

Op dit moment is nog erg lastig in te schatten wat de effecten zullen zijn van de duurzaamheidsmaatregelen. Wel zien we een vermindering van het verbruik bij gebouwen die een renovatie (Akker en Spreng-El) hebben gehad. In de begroting is rekening gehouden met een vermindering van 1% per jaar voor het verbruik van gas en elektra.

Chrono heeft in 2022 een energiemonitoringssysteem in gebruik genomen om het verbruik te kunnen monitoren en actie te kunnen ondernemen bij verbruik op bijzondere momenten. Echter, nog niet alle scholen hebben een slimme meter.

In 2023 is er een extra dotatie richting de voorziening onderhoud begroot als voorschot op de eventuele componentenmethode.

Ad 4.4 Overige lasten

De overige lasten (instellingslasten) betreffen jaarlijks terugkerende lasten zoals:

- kopieerkosten, kantoorbenodigdheden en telefoon
- inhuur administratiekantoor en accountant
- contributies, verzekeringen, licenties kwaliteitszorg en kosten n.a.v. de AVG
- kosten van de Raad van Toezicht en de GMR

Vanuit het koersplan betreft het:

- kosten in het kader van KC-ontwikkeling
- huisstijl
- klachtenregeling
- vervolgttrajecten audits en nieuwe audits

Tevens zijn hier de NPO-uitgaven begroot (exclusief de personele uitgaven), zoals scholing en materialen.

Ad 4.4 Leermiddelen

De post leermiddelen is een totaal van de verbruiksmaterialen op de scholen, culturele vorming, abonnementen en licenties behorende bij methoden. Deze kosten zijn sterk afhankelijk van het aantal leerlingen. Deze kosten worden door de scholen begroot in relatie tot hun schoolplan en de ontwikkelpunten vanuit de audits.

De kosten per leerling stijgen: In 2014 waren de kosten € 162,-, in 2019 € 180,- en de verwachting is dat dit in 2026 € 200,- is. Dit heeft te maken met stijgende kosten voor licenties. Soms zijn het ook vaste bedragen per school dus bij een dalend leerlingaantal stijgen de kosten per leerling.

Gezien de tekorten op de exploitatie bij de scholen zal het bestuur samen met de scholen zeer kritisch naar de uitgaven moeten kijken, rekening houdend met het koersplan, het eigen schoolplan en de eigen leeropbrengsten. Een taakstellende begroting zou ook één van de mogelijkheden kunnen zijn.

Ad 5.1 Financiële baten

In het overzicht is te zien dat de financiële baten weer positief zijn als gevolg van een positief rentepercentage. Op dit moment zijn er nog geen aantrekkelijke mogelijkheden binnen de regelgeving omtrent Beleggen, Belenen en Derivaten om de renteopbrengsten te verhogen.

Ad 5.2 Financiële lasten

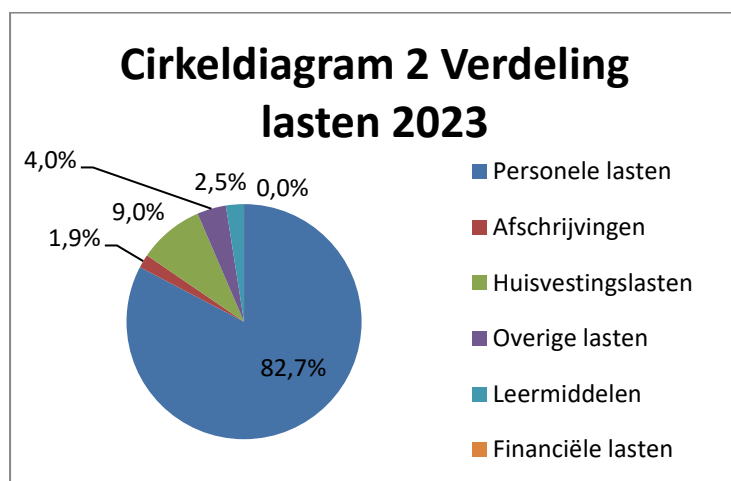
De financiële lasten betreffen bankkosten die betaald moet worden. De bankkosten liggen redelijk vast.

Zie afbeeldingen 2 en 3 aan het einde van de paragraaf voor de percentuele verdeling van de totale lasten.

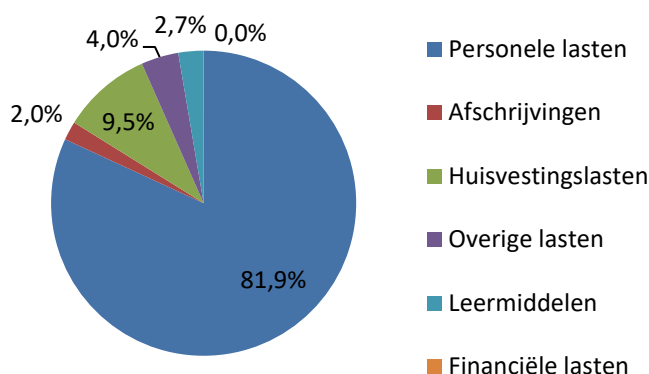
Totale lasten en saldo

Zoals te zien is heeft Chrono in 2023 een overschot in de exploitatie. Dit wordt veroorzaakt door de NPO-gelden die niet volledig ingezet worden. Vanaf 2024 is er een tekort op de begroting. De totale lasten richting 2026 zijn wel afnemend, echter zijn de baten ook afnemend. Hierdoor is duidelijk te zien dat Chrono elk jaar een verlies heeft. Dit verlies heeft weerslag op het weerstandsvermogen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de component personeel.

Zie afbeelding 2 en 3 voor de verdeling van de totale lasten.

Cirkeldiagram 3 Verdeling lasten 2026

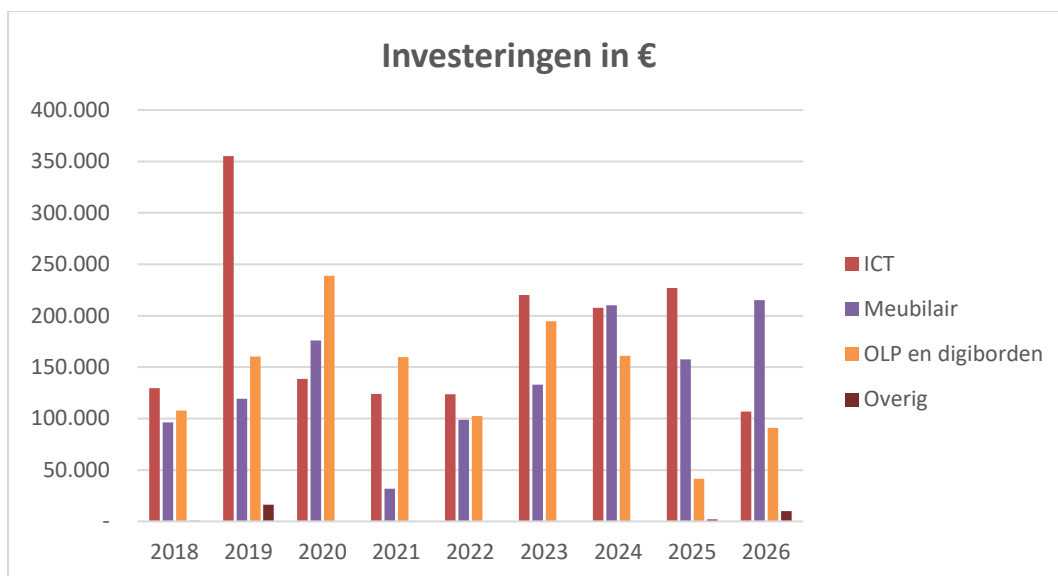

Investeringsplannen

Hieronder is in de tabel weergegeven hoeveel er geïnvesteerd is de afgelopen jaren en hoeveel er geïnvesteerd gaat worden de komende jaren. Ook is dit in een grafiek weergegeven.

Chrono blijft de komende jaren investeringen doen. Zo wordt er in de periode 2023 – 2026 o.a. geïnvesteerd in het vernieuwen van leermethoden en wordt verder gegaan met het vernieuwen / vervangen van de ICT (bijvoorbeeld Chromebooks en touchscreens). Verder wordt er geïnvesteerd in het vervangen van afgeschreven meubilair.

	realisatie	realisatie	realisatie	realisatie	Verwachting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ICT	129.537	355.200	138.449	124.008	123.543	220.120	207.517	226.883	106.898
Meubilair	96.168	119.225	175.828	31.674	98.779	133.023	210.250	157.550	215.050
OLP en digiborden	107.893	160.372	238.767	159.796	102.581	194.584	161.056	41.526	90.900
Overig	750	16.178	-	-	-	-	-	2.000	10.000
TOTAAL	334.347	389.014	384.770	553.045	299.629	744.774	340.249	455.038	328.624

Balans

Hieronder worden de balans en de kengetallen weergegeven welke horen bij de meerjarenbegroting 2023-2026 welke in januari 2023 is gemaakt. Tevens is de realisatie van 2022 opgenomen. Let op: bij de balans van 2023 is rekening gehouden met de voorlopige realisatie van 2022 die eind januari 2023 is opgesteld.

	Realisatie
Activaposten op 31-12	2022
Vaste activa	
Gebouwen en terreinen	35.420
Inventaris en apparatuur en OLP	2.163.220
Financiële vaste activa	0
Vlottende activa	
Vorderingen	1.050.970
Liquide middelen	8.261.900
Balanstotaal	11.511.510

begroting	begroting	begroting	begroting
2023	2024	2025	2026
35.423	35.423	35.423	35.423
2.226.643	2.367.092	2.379.368	2.367.437
0	0	0	0
1.590.000	1.555.000	1.520.000	1.520.001
6.052.222	5.843.298	5.043.899	4.238.968
9.904.289	9.800.813	8.978.689	8.161.829

	Realisatie
Passivaposten op 31-12	2022
Eigen vermogen	6.287.260
Voorzieningen	2.911.640
Schulden	2.312.610
Balanstotaal	11.511.510

begroting	begroting	begroting	begroting
2023	2024	2025	2026
5.951.952	5.772.375	5.557.254	5.331.880
2.250.468	2.341.202	1.753.016	1.164.828
1.701.870	1.687.237	1.668.420	1.665.121
9.904.290	9.800.814	8.978.690	8.161.830

In de tabel hierboven is goed te zien dat het vermogen richting 2026 afneemt als gevolg van negatieve exploitatiebegrotingen. Verder is te zien dat de vaste activa fluctueert als gevolg van het doen van investeringen en afschrijvingen. De vorderingen en de schulden zijn vanaf 2023 redelijk stabiel. Verder is in de tabel hieronder een overzicht gegeven van de verwachte kengetallen.

Kengetallen vermogensbeheer	2023	2024	2025	2026
Weerstandsvermogen	16	16	15	14
Solvabiliteit in %	60	59	62	65
Kengetallen budgetbeheer				
Liquiditeit	4,5	4,4	3,9	3,5
Rentabiliteit in %	0,4	-0,8	-1,0	-1,0
Overige kengetallen				
Verh.pers.lst / tot.lst in % Chrono	83	82	82	82
Verh.pers.lst / rijksbijdr. in %	84	84	85	84
Bovenmatig eigen vermogen x1miljoen	2,5	2,3	2,1	1,9

Bovenmatig eigen vermogen	2.546.997	2.279.377	2.066.719	1.855.433
---------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Hoogte reserves en signaleringswaarde

In 2020 is er een brief gekomen van OCW over mogelijk bovenmatig vermogen bij schoolbesturen. Chrono heeft inderdaad een bovenmatig vermogen. Volgens de berekening in de jaarrekening 2022 is de bovenmatige reserve gestegen van 1,9 miljoen euro eind 2020 naar ongeveer 2,9 miljoen euro eind 2022.

Voorziening onderhoud

Er is de verwachting dat er een verschuiving moet gaan plaatsvinden van het eigen vermogen naar de voorziening onderhoud als gevolg van de componentenmethoden. Hoe hoog deze verschuiving (eenmalige dotatie) moet zijn is nog niet berekend. N.a.v. een landelijke voorbeeldberekening zou de voorziening onderhoud ongeveer 40% hoger moeten liggen dan de gemiddelde schoolbesturen de afgelopen jaren hadden. Uitgaande van de gemiddelde (en door de accountant goedgekeurde) hoogte van de voorziening sinds 1-1-2015, zou er een eenmalige dotatie van 625.000 euro nodig zijn. In 2022 en 2023 is al extra gedoteerd aan de voorziening onderhoud vooruitlopend op de componentenmethode. Wanneer dit geëffectueerd wordt zal een groot gedeelte van het bovenmatig eigen vermogen omgezet worden in vreemd vermogen.

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2022 was de belangrijkste gebeurtenis nog steeds de coronacrisis. Deze crisis had diepgaande impact op het onderwijs, ook in 2023, door middel van de NPO-gelden. Wij zien dat de coronacrisis invloed heeft op het ziekteverzuim, zowel bij het onderwijzend personeel als de directies. Ondanks dat verwachten wij geen verhoogde risico's ten aanzien van de continuïteit van Chrono; wel is het zaak de meerjarenbegroting op orde te krijgen (zie voorgaande tekst). Gelukkig ontvangen de scholen ook in 2023 nog een paar maanden subsidie uit het Nationaal Programma Onderwijs om het onderwijs een kwaliteitsimpuls te geven en om het surplus aan personeel te kunnen bekostigen.

5.6 Huisvesting en onderhoud

Chrono had in 2022 de verantwoordelijkheid voor 13 schoolgebouwen. Het gebouw van de MarsWeijde valt qua onderhoud onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Chrono krijgt met de huidige gebouwenvoorraad niet voldoende geld voor het onderhoud dat moet gebeuren op basis van de meerjarenonderhoudsrapporten. Dit geldt voor meerdere schoolbesturen in de gemeente Hardenberg en in Nederland.

Integraal HuisvestingsPlan primair onderwijs

De negen schoolbesturen en de gemeente hebben in 2020 het Integraal HuisvestingsPlan herzien. In dit plan is wederom een link gelegd tussen renovaties, nieuwbouw, jaartallen, financiën en kwaliteitsverbeteringen zoals verwoord in het kwaliteitskader van RuimteOK. Hierdoor is het voor de besturen makkelijker om het groot onderhoud te plannen. Verder blijven we met de gemeente in gesprek over het verminderen van het aantal vierkante meters, zodat dit ook doorwerkt in de exploitatie van de scholen. In de kostenraming behorende bij het IHP is rekening gehouden met een kostenverdeling omdat de gemeente bereid is bij te dragen in de kosten van renovatie omdat renovatie nieuwbouw uitstelt. Wel merken we dat de markt onder druk staat en de prijzen torenhoog zijn. Dit zorgt voor vertraging in de uitvoering.

Renovaties

Chrono is in 2018 in gesprek geweest met de gemeente over renovaties van schoolgebouwen, kwaliteitsverbeteringen en duurzaamheid. In het najaar van 2019 is er gestart met de renovatie van de Spreng-El en deze was in april 2020 gereed. In maart 2020 is er gestart met de Akker en dit was eind 2020 gereed. Beide met een goed resultaat! In het najaar van 2020 zijn de voorbereidingen van de Bloemenhof begonnen. Deze was in juli 2022 gereed. Er is begonnen met de voorbereidingen voor de renovaties van de Ark en de Koningsberger. In 2021 is begonnen met een renovatie van de Matrix, deze was nagenoeg gereed eind 2022. Dit is gebeurd onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

Nieuwbouw

Marslanden: In 2022 zijn er nieuwe prognoses gemaakt in opdracht van de gemeente; naar aanleiding hiervan zal de huisvestingsbehoefte wederom bekeken worden.

Balkbrug: Hier gaat het over mogelijke nieuwbouw door 2 scholen onder 1 dak te creëren. De voorbereidingen van dit project zijn gestart in 2020 en liepen door in 2021 en 2022. Er is enige vertraging in het project ontstaan doordat de gemeente niet kon faciliteren in een projectorganisatie als het gaat om verkeer etc.. Daarnaast heeft de keuze voor de kinderopvangorganisatie langer geduurd dan verwacht.

De Krim: Hier gaat het om de mogelijke aansluiting van CBS de Bron bij een MFA. Dit traject is in 2021 opgestart en is doorgelopen in 2022.

Dedemsvaart: Op termijn wil Chrono graag nieuwbouw realiseren voor De Groen. Dit gebouw stond eerst gepland voor renovatie maar gezien de problematiek van het gebouw is dit niet haalbaar.

Ventilatie

In het kader van corona heeft Chrono eind 2020 meegedaan met het onderzoek naar ventilatie in de schoolgebouwen. Hieruit is gebleken dat 9 van de schoolgebouwen niet voldoen aan de ventilatie-eisen. Eén gebouw is inmiddels gerenoveerd waarbij er flinke verbeteringen zijn aangebracht t.a.v. het binnenklimaat. Bij de 2 andere gebouwen zijn er wat aanpassingen gedaan zonder grote bouwkundige ingrepen. Zes van deze schoolgebouwen krijgen renovatie of nieuwbouw.

Binnenklimaat blijft een aandachtspunt. Daarom wordt het CO2 gehalte en de binnentemperatuur gemeten. Chrono heeft verdeeld over alle scholen 123 sensoren hangen. Daarnaast wordt het energieverbruik gemeten. Bij te hoge waarden wordt er ingegrepen; zowel bouwkundig, installatie-technisch als t.a.v. het gedrag van de gebruiker.

Groot onderhoud

Op het gebied van groot onderhoud geldt het solidariteitsprincipe. Het stelt Chrono in staat verantwoord meerjaren onderhoud te plegen. T.a.v. groot onderhoud vonden er in 2022 diverse werkzaamheden plaats: schilderbeurten binnen, dakonderhoud, vloerbedekking-vervanging, nieuwe lichtkoepels, groot onderhoud Bloemenhof en Vlinder en aanbrengen dakveiligheid. Daarnaast is de bovenschoolse onderhoudsmedewerker bij alle scholen langs geweest voor het reguliere onderhoud, zoals deuren vervangen, hang- en sluitwerk en sauswerk van wanden.

Beheer

In het kader van goed gebouwbeheer is Chrono in 2022 verder gegaan met het op orde brengen van de basisgegevens in het kader van tekeningbeheer. Dit betreft bouwkundige plattegronden, ontruimingsplattegronden, installatie-tekeningen en daktekeningen.

Veiligheid

In 2022 zijn alle speeltoestellen weer gekeurd door een bevoegd inspecteur. Ook zijn de speellokalen gecontroleerd door Schilte. Er worden regelmatig ontruimingsoefeningen gehouden door de scholen. In 2022 zijn er geen scholen gecontroleerd door het waterbedrijf op de kwaliteit van het water. Dit gebeurt maar eens per 9 jaar. Wel heeft de brandweer een

aantal scholen gecontroleerd op brandveiligheid. Ook zijn de scholen onderworpen aan controles van de noodverlichting en brandblusmiddelen en zijn de inbraakinstallaties weer gecontroleerd.

5.7 Overige zaken

Allocatie van middelen binnen Chrono

In onderstaand figuur is te zien hoe de geldstromen binnen Chrono verdeeld worden. Dit systeem is afgeleid van de diverse geldstromen en is gebaseerd op: waar worden de kosten gemaakt en wie kan de kosten beheersen. Tevens is solidariteit een uitgangspunt geweest.

Geldstroom:	Geld is bestemd voor:
Personeel	96% formatie
	4% BAPO, Ouderschapsverlof, jubilea
Zorgformatie SWV/Basisondersteuning	100% formatie (IB-ers)
Zware ondersteuning s.w.v.	100% arrangementen
MI	± ?? % voor OLP, etc. (afh. van begroting school)
	± ?? % voor huisvesting (idem)
	± 8,5% voor administratie en arbo
	± 3,5% voor bestuur/beheer
Budget voor personeelsbeleid	19,9 % formatie (incl. werkdrukgeden)
	9 % nascholing
	6,4% leerlingenzorg
	15,2 % exploitatie BC
	34,3% exploitatie bovenscholen
	2,2 % scholen
	13% huisvesting
	cultuur, 100% scholen
Prestatiebox	100% Prof./begeleiding starters/directeuren
Leerlingenzorg	100 % Orthopedagogen

Legenda:
Subsidie komt van OCW
Subsidie komt van SWV
Subsidie komt van gemeente

Frauderisico's

Binnen Chrono is er aandacht voor fraude. Chrono hanteert het vierogenprincipe en functiescheiding aangaande financiële, salaris- en leerlingadministratie.

Verder is er aandacht voor fraude via internet (o.a. spookfacturen, phishing mail en onveilige websites). De systeembeheerder en medewerker gegevensbescherming hebben hier een belangrijke rol in. In 2021 is er een test gedaan met phishing mails waaruit blijkt dat dit nog een aandachtspunt is onder het personeel. Dit krijgt een vervolg in een later jaar.

Risico-analyse en risicobeheersing

In 2019 is er een traject risicomanagement opgestart samen met Infinite. De doelstelling van het traject was vierledig, namelijk:

1. Het onderscheiden van de belangrijkste risico's voor Chrono.
2. Het beheersen van de belangrijkste risico's.
3. Het inzichtelijk maken van de financiële consequenties voor meerjarenbegroting en risicobuffer.
4. Het creëren van een groter risicobewustzijn bij meer mensen in de organisatie.

Er was een werkgroep gevormd bestaande uit 9 personen vanuit de staf, directeuren, teams, GMR en CvB. Uit deze bijeenkomsten is een top 9 gekomen van de belangrijkste risico's voor Chrono. Het is gebleken dat deze risico's overeen komen met een laag risicoprofiel. Chrono hoeft hiervoor dus geen extra kapitaal aan te houden; de signaleringsgrenzen die door het ministerie gesteld zijn, gelden voor Chrono. Hieruit kan geconcludeerd worden dat Chrono op dit moment te veel vermogen heeft in het kader van risico-beheersing.

Besteding bijzondere bekostiging 2013

Zoals bekend heeft Chrono eind 2013 een extra bedrag gekregen ter vrije besteding van € 581.000,-. Na rijp beraad met alle directeuren in 2014 lag er een voorstel om € 290.000,- te besteden aan personeel, leermiddelen en ICT. Eind 2022 zit er nog € 13.000,- in de schoolse potjes. De scholen gaan dit in 2023 verder besteden. Het restant bedrag (€ 291.000,-) is destijds gereserveerd voor uitgaven op het gebied van huisvesting, duurzaamheid of kwaliteitsverbeteringen. Dit is inmiddels gebeurd voor de Oase en de Akker. Daarnaast is er geïnvesteerd in binnenklimaatmonitoring van 8 scholen. Eind 2022 zit er nog bijna € 172.000,- in dit deel van de reserve.

Prestatiebox-gelden

In 2022 heeft Chrono wederom geld gekregen d.m.v. de prestatiebox voor professionalisering van de schoolleiders, starters en leerkrachten. Daarnaast is het geld bedoeld voor opbrengstgericht werken. Chrono heeft het geld voor professionalisering schoolleiding ingezet door nieuwe directeuren op te leiden. Het geld voor professionalisering van de leerkrachten is ook goed ingezet. Veel teamleden hebben individuele scholing gevolgd, bijvoorbeeld op het gebied van spelling, lezen, rekenen, kleutervaardigheden, analyseren resultaten, ICT en techniek. Ook is er teamscholing gevolgd om meer opbrengstgericht te kunnen werken, bijvoorbeeld op het gebied van groepsplannen, analyseren van resultaten, klassenmanagement, groepsoverstijgend werken, interne begeleiding en kindcentrum-ontwikkeling. Ook zijn er missietrajecten gevolgd.

Aantal leerlingen in 2022 en ontwikkeling toekomst

Op de officiële teldatum 1 februari 2022 bezochten 2.985 leerlingen de Chronoscholen. Onderstaand schema laat het aantal leerlingen en een ontwikkeling per school zien. Dit zijn de prognoses van de directeuren. Deze zijn de laatste jaren redelijk betrouwbaar gebleken. Het beeld dat we hieruit afleiden is dat we de komende drie jaar op Chrono-niveau redelijk stabiel blijven. Vanaf 2010 (3.182, hoogste aantal ooit) is het aantal leerlingen met $\pm 10\%$ gedaald.

scholen	werkelijk					prognose		
	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026
De Oase	138	138	145	153	138	144	150	156
De Akker	219	218	213	217	215	216	221	219
CNS Balkbrug	130	133	137	140	126	130	142	146
De Spreng-El	64	67	59	61	61	49	50	47
Koningsberger	195	190	196	208	209	202	206	202
Rheezerveen	44	46	49	51	51	47	56	62
De Bron	169	191	197	200	189	181	176	170
De Vlinder	187	205	207	215	220	211	217	211
De Elzenhof	232	223	206	218	216	212	218	216
De Marsweijde	436	443	471	488	498	520	520	530
De Ark	255	245	238	246	221	204	200	200
De Groen	163	165	176	178	172	169	170	170
De Regenboog	236	244	247	259	264	255	259	258
Bloemenhof	316	325	329	351	366	366	356	350
totaal	2.784	2.833	2.870	2.985	2.946	2.906	2.941	2.937

A6 Management van processen

6.1 Management van onderwijskundige processen

Passend Onderwijs

Chrono maakt onderdeel uit van het samenwerkingsverband Veld Vaart Vecht 23.04. Dit samenwerkingsverband kent 4 afdelingen. Chrono behoort tot afdeling Hardenberg / Coevorden; deze afdeling heeft 27 scholen waaronder 1 sbo-school welke valt onder Chrono.

Het samenwerkingsverband en daarmee ook de afdeling Hardenberg/Coevorden wil een effectieve onderwijsstructuur realiseren die het mogelijk maakt dat elke leerling het onderwijs krijgt dat een ononderbroken ontwikkeling mogelijk maakt. De binnen het samenwerkingsverband samenwerkende schoolbesturen primair en speciaal onderwijs zorgen hiertoe vanuit hun eigen én gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een passend onderwijsaanbod voor iedere leerling uit de regio. Aansluitend op de doelstelling hanteert het samenwerkingsverband voor de vormgeving van Passend onderwijs de volgende uitgangspunten:

- Het uiteindelijke doel is om zo veel mogelijk leerlingen onderwijs te bieden binnen de reguliere basisscholen. Sommige leerlingen met extra onderwijsbehoeften zijn evenwel aangewezen op speciale voorzieningen. Bij keuzes omtrent plaatsing van leerlingen geldt onverkort 'gewoon, geïntegreerd waar het kan, speciaal waar het moet'.
- Het onderwijscontinuüm is zo ingericht dat er voor ieder leerling optimale kansen zijn zich te ontwikkelen conform zijn/haar mogelijkheden. Daarbij wordt recht gedaan aan het principe dat iedere leerling, met of zonder extra onderwijsbehoeften, recht heeft op onderwijs van goede kwaliteit, thuisnabij.

Wanneer voor de leerling extra ondersteuning nodig is, gebeurt dit volgens de principes: zo snel mogelijk, zo licht mogelijk, zo kort mogelijk en zo dichtbij mogelijk.

De onderwijsbehoeften van de leerling zijn hierbij altijd leidend. Bij de vormgeving van extra ondersteuning is de afgelopen tijd een omslag ingezet die krachtig doorgezet zal worden: van curatief naar preventief, van indiceren naar arrangeren, van sectoraal naar intersectoraal.

Op alle niveaus - basisschool, externe ondersteuners (zoals de orthopedagoog), (toeleiding naar) speciale voorzieningen - wordt gewerkt volgens de principes van handelingsgericht werken:

- De leerkracht stemt af op de onderwijsbehoeften van alle leerlingen en kiest voor een concretisering die ambitieus én uitvoerbaar is.
- De ouders van de leerling worden als partner betrokken bij de ontwikkeling van hun kind.
- (Externe) specialisten rondom de klas stemmen af op de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht.

Om een leerling optimale ontwikkelingskansen te kunnen bieden wordt waar zinvol samengewerkt met zorgpartners. De samenwerking richt zich op afstemming en aansluiting, met als ambitie: één kind, één gezin, één plan.

Het samenwerkingsverband kiest voor een lichte organisatiestructuur met zo weinig mogelijk overhead op het niveau van het samenwerkingsverband. Taken en verantwoordelijkheden die voortkomen uit de Wet Passend onderwijs worden – functioneel - steeds op een zo laag mogelijk niveau neergelegd. Ook de middelen worden zo laag mogelijk neergelegd, met de bedoeling dat de gelden zo veel mogelijk ingezet worden ten behoeve van het primaire proces, zo dicht mogelijk rond kind en leerkracht. Schoolbesturen hebben een ruime mate van autonomie ten aanzien van de realisatie van Passend onderwijs op bestuurs- en schoolniveau. Daarbij is de inhoud van het Ondersteuningsplan overigens steeds kaderstellend. Daarnaast heeft elke school een schoolondersteuningsprofiel waarin beschreven is welke ondersteuning aan de leerlingen geboden kan worden. Het ondersteuningsplan en het schoolondersteuningsprofiel wordt periodiek geëvalueerd en herschreven om nog beter aan te kunnen sluiten op de praktijk.

Chrono ontvangt vanuit het samenwerkingsverband geld voor lichte en aanvullende ondersteuning en geld voor de zorgformatie op de Oase. De lichte ondersteuning wordt gebruikt voor de inzet van de intern begeleiders / kwaliteitscoördinatoren voor de eerste zorg op de scholen. De gelden voor de aanvullende ondersteuning wordt gebruikt voor de inzet van de orthopedagogen en de ondersteuningsarrangementen van leerlingen. Dit alles om de leerlingen een zo passend mogelijk onderwijsaanbod te bieden. Mocht het onderwijsaanbod niet passend zijn op een reguliere basisschool dan kan de school een aanvraag indienen bij het samenwerkingsverband voor een overstap naar het sbo (bij Chrono is dit dan sbo de Oase). De Oase wordt vanuit het samenwerkingsverband met geld gefaciliteerd om de leerlingen goed te ondersteunen. Chrono heeft met dit geld personeel aangetrokken dat werkzaam is op de Oase.

Scholing Hoogbegaafdheidsspecialisten

Binnen Chrono wordt, actief beleid gevoerd om hoogbegaafde kinderen passend onderwijs aan te bieden. Met name kennisoverdracht en een passend netwerk van hoogbegaafdheidsspecialisten staan hoog op de agenda. In 2021 hebben 16 leerkrachten bij Novilo Opleidingscentrum voor Talentontwikkeling, deze post-HBO studie Hoogbegaafdheidsspecialist afgerond. Op elke Chronoschool is nu een HB-specialist aanwezig.

10 – 14 groep, Be-tween

De pilot 10 – 14 onderwijs is op 1 augustus 2020 van start gegaan met een eerste groep van 14 kinderen. Op dit moment telt Be-Tween 37 leerlingen, op basis van de aanmeldingen voor het schooljaar 2023-2024 worden er drie groepen geformeerd. Zonder de inzet van extra personeel, personele bezetting wordt intern opgelost. Het merendeel van de kinderen komt nu echter nog van buiten Chrono. De structurele bezetting en bekostiging van Be-tween blijft de komende jaren een uitdaging. Locaties die leerlingen aanleveren voor deze onderwijsroute ontvangen een factuur betreffende de kosten. Deze kosten zijn gespecificeerd en vastgelegd in een beleidsdocument.

Nationaal Programma Onderwijs.

Alle locaties verantwoorden de NPO gelden zowel onderwijsinhoudelijk als financieel in het format van Cees Bos, de ontwikkelaar van Mijnschoolplan. Bovenschools worden de uitgaven gemonitord, directeurs ontvangen regelmatig een update over de inzet van middelen en materialen. Naast de monitoring bovenschools voeren directeurs tussenevaluatie betreffende inzet middelen en materialen.

Alle medezeggenschapsraden hebben voor hun school ingestemd met het plan. Daarnaast is het programma aan de ouders voorgelegd: Diegenen die hiervoor belangstelling hadden konden het programma verkrijgen via de school.

Bovenschools zijn er geen middelen ingezet. Er is bewust voor gekozen alle middelen rechtstreeks aan de scholen ten goede te laten komen. Er zijn mensen ingehuurd via SportService Hardenberg om met de kinderen spelvormen te doen voor hun fysieke ontwikkeling. Over 2022 betrof dit een bedrag van € 10.100,-. Er is voor gekozen om dit via SSH in te huren omdat de eigen personeelsleden hier geen tijd en capaciteit voor hebben. Daarnaast is het NPO ingezet voor scholing (6%), leermiddelen (5%) en personele inzet (55%). Een gedeelte is dus nog niet ingezet (34%).

Daarnaast had Chrono de wensen van de scholen aangegeven bij de gemeente voor de inzet van de gelden die de gemeente toegewezen zou krijgen vanuit de overheid. In 2022 heeft de gemeente een werkgroep, onder leiding van een procesbegeleider geformeerd betreffende inzet NPO gelden gemeente. De gemeentelijke NPO gelden zijn ingezet op diverse beleidsterreinen, gekozen is voor de volgende interventies:

1. Bibliotheek op school
2. Cultuur binnen en buiten school
3. Inloopsprekuren verpleegkundige JGZ
4. Sociale vaardigheden aanreiken
5. Ouderbetrokkenheid
6. Integrale samenwerking onderwijs, JGZ en Samen Doen

Bovenstaande interventies zijn opgenomen in een procesplan en uitgevoerd op diverse scholen van de gemeente Hardenberg.

6.2 Management van ondersteunende processen

Ontwikkeling als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

Alle scholen verbeteren systematisch de kwaliteit van hun onderwijs. In het schoolplan en de daaraan gekoppelde schoolontwikkelingsplannen staan de doelen beschreven, zodat voor iedereen duidelijk is aan welke kwaliteitsverbeteringen wordt gewerkt en wie daarvoor verantwoordelijk is. Op alle scholen wordt gewerkt met de kwaliteitskaarten van Cees Bos (ParnasSys/WMK). Verbeterpunten zijn opgenomen in de genoemde schoolontwikkelingsplannen en hebben geleid tot aanpassingen in beleid of aanvullende afspraken.

Inrichting van de dialoog met interne en externe actoren (horizontale verantwoording)

De processen en procedures zijn bij Chrono zodanig ingericht, dat alle relevante risico's tijdig worden gesignaleerd en passende maatregelen genomen kunnen worden om deze risico's en de gevolgen daarvan te beheersen. De communicatie met bij het schoolbestuur betrokken partijen zoals de GMR, ouders en verzorgers, Raad van Toezicht, inspectie, samenwerkingsverband en het voortgezet onderwijs maakt integraal deel uit van de beleidscyclus van het schoolbestuur. Met de hierboven genoemde inrichting van toezicht en overleg, en viermaandelijke managementrapportages, is de organisatie in control.

Onderwijsachterstanden

Vier scholen ontvangen middelen vanuit de tijdelijke subsidie "aanvullende bekostiging onderwijsachterstanden". De scholen krijgen deze middelen geheel toegevoegd aan hun formatiebudget. Deze toedeling is volgens de kaders van ons financieel beleidsplan tot stand gekomen en is geoormerkt. De RvT en GMR hebben met dit Meerjarenbestuursformatieplan 2020-2024 ingestemd. Op de scholen waar deze gelden ingezet worden, kunnen leerlingen uit de doelgroep extra ondersteund worden door o.a. de inzet van onderwijsassistenten. Door de extra formatie zijn de groepen kleiner. De landelijke subsidie die aan de gemeenten is toegekend, is tot op heden niet verdeeld door de gemeente Hardenberg, maar wordt meegenomen in het Eerlijk Kansen-overleg.

Pabo Stenden en Windesheim

Chrono participeert in de RAP regio (Regionale Aanpak Personeelstekort) van Windesheim.

Werkgroep Eerlijke kansen

Chrono maakt deel uit van de werkgroep Eerlijke kansen van de gemeente. Onze basisschool De Vlinder doet mee aan een pilot om kansarme kinderen extra hulp te bieden. Samen met de gemeente wordt gezocht naar de juiste vorm, waarbij gedacht wordt aan extra ondersteuning op het gebied van taalontwikkeling en het fenomeen zomerschool.

Overleg AZC Asielzoekerskinderen

Twee keer per jaar vindt er overleg plaats tussen onderwijs en gemeente over het onderwijs op het AZC. Aangezien Chrono 3 leerkrachten op het AZC heeft gedetacheerd, is Chrono belanghebbende. Deze leerkrachten houden zich samen met een NT2 leerkracht van Chrono in het komende schooljaren bezig met de overgang van leerlingen van het AZC naar Chronoscholen. De begeleiding zal met name gericht zijn op de leerkrachten van de ontvangende scholen die vaak nog vaak handelingsverlegen zijn.

A7 Waardering

Interne audits

In 2022 zijn alle locaties geauditeerd. In het hoofdstuk visie en beleid is verslag gedaan van de bevindingen.

Klachten/Vertrouwenspersoon

In 2022 is geen enkele klacht in behandeling genomen. Het klachtrecht van Chrono heeft een grote update gekregen. De inrichting is momenteel weer helemaal naar de eisen van deze tijd. Vanaf augustus 2023 is het nieuwe klachtrecht formeel in werking.

Jaargesprek met de onderwijs inspectie

De nieuwe contactinspecteur van Chrono is dhr. Marcel van Laar. De uitkomsten van de audits, de strategische activiteiten van Chrono inzake de onderwijskundige ontwikkeling zijn tijdens een kennismakingsgesprek met hem besproken. Op dit moment bevinden alle scholen van Chrono zich in het zgn. Basisarrangement.

A8 Resultaat en opbrengsten

Uitstroom van leerlingen

In 2022 zijn er 339 leerlingen doorgestroomd naar een vervolgopleiding. In onderstaand overzicht zijn de uitstroomgegevens opgenomen t/m 2021.

Schooladviezen t/m 2021

Schoolsoort	2018	2019	2020	2021
VSO	3	0	0	1
Praktijkonderwijs	19	11	17	23
VMBO - b	23	16	22	26
VMBO – b/k	24	18	22	19
VMBO - k	43	31	36	48
VMBO – k/gt	29	41	30	37
VMBO - gt	50	42	50	78
VMBO – gt/havo	50	51	32	46
HAVO	34	35	52	50
HAVO/VWO	62	64	26	28
VWO	43	30	37	42
TOTAAL	380	339	324	398

Schooladviezen per school

Schooladviezen per organisatie (2021 / 2022)

Ultimview van ParnasSys

Schooljaar

2021 / 2022

Schoolweging

20 t/m 40

Tel alle leerlingen mee

Organisatie(s)

00MS - sbo de Oase 04QE - Akker 05LQ - CNS Balkbrug 05LY - De Spreng-EI 06UX - Koningsbergerschool 08AL - CBS Rheezeveer 08PF - cbs De Bron 10IE - De Vlinder 10NB - De Elzenhof 10YP - Marsweijde 11XI - Chr Basisschool de Ark 12PL - D.K.C. I.o. De Groen 12WZ - De Regenboog 23RK - De Bloemenhof

Gedownload op 22/05/2023

Onderwijskwaliteit/ ontwikkelingen

De onderwijsopbrengsten worden besproken tijdens de Marap gesprekken met de bestuurder. De beleidsmedewerker Onderwijs & Kwaliteit bewaakt het proces en informeert de bestuurder betreffende de opbrengsten.

Alle scholen hebben helder waar aandachtspunten liggen voor hun school. Ze weten de onderwijsadviseur te vinden en ook tekenen leerkrachten, intern begeleiders en directeurs gericht in op het scholingsaanbod dat wordt aangeboden binnen de Chrono Academie. Dit bewustzijn is belangrijk; de focus ligt bij alle scholen op een zo optimaal mogelijke kwaliteit van het onderwijs.

Resultaten eindtoets schooljaar 2021-2022

In dit schooljaar is de eindtoets afgenomen maar tellen de resultaten voor de Onderwijsinspectie niet mee. Uiteraard was Chrono zelf wel alert op de uitkomsten.

Resultaten eindtoets, referentieniveau 1F en 2F / 1S over het jaar 2021.

Scholen Chrono	Weging 2020/2021	Referentieniveau 1 f	Referentieniveau 2f/1s
Akker	29.42	V	V
Ark	30.07	V	V
Bloemenhof	29.56	V	V
Cns Balkbrug	28.48	V	V
De Bron	34.19	V	V
Elzenhof	31.89	V	V
Groen	28.33	V	V
Koningsberger	31.82	V	V
Marsweijde	27.7	V	V
De Regenboog	29.79	V	V
Spreng-el	29.05	V	V
Rheezerveen	32.27	V	V
De Vlinder	33.23	V	V

Boven inspectienorm, boven landelijk gemiddelde vergelijkbare scholen schoolweging = groen

Boven inspectienorm, onder landelijk gemiddelde vergelijkbare scholen schoolweging = oranje

Onder inspectienorm, onder landelijk gemiddelde vergelijkbare scholen schoolweging = rood

Conclusie:

- Alle scholen scoren voor het 1 F niveau boven de inspectienorm; 8 scholen onder het landelijke gemiddelde betreffende vergelijkbare scholen.
- Alle scholen scoren voor het 2F / 1S niveau boven de inspectienorm; 6 scholen onder het landelijke gemiddelde betreffende vergelijkbare scholen.

Resultaten eindtoets, referentieniveau 1 F gemiddeld over drie schooljaren

Wat is het percentage leerlingen dat het fundamentele niveau (1F) heeft behaald op de scholen onder het bestuur ten opzichte van vergelijkbare scholen in Nederland?

School	% 1F behaald (over drie schooljaren)	Schoolweging (gemiddelde)	Aantal leerlingen (gemiddelde)
De Bloemenhof Christelijke Basisschool	98,3% 95,3%	30,2	33,7
Christelijk Nationale School	97,7% 95,7%	29,1	14,7
C.B.S. de Vlinder	97,5% 94,6%	32,3	22,3
CBS De Elzenhof	97,1% 94,5%	31,8	34,3
Christelijk Daltonschool De Groen	96,9% 96,0%	28,1	18,0
Christelijke Basisschool de Ark	96,8% 95,3%	30,5	34,3
Christelijke Basisschool De MarsWeijde	96,1% 96,2%	27,9	42,3
BS Koningsbergerschool	95,7% 94,5%	31,8	25,7
Chr Basisschool	95,2% 94,6%	32,4	3,5
Christelijke Basisschool de Regenboog	94,6% 95,3%	30,1	29,0
Christelijke Basisschool De Bron	94,4% 93,8%	33,9	22,0
Christelijke Basisschool De Spreng El	92,8% 95,7%	29,2	12,3
Basisschool De Akker	92,8% 95,7%	29,6	27,7
school voor speciaal basisonderwijs de Oase	38,3% 95,7%		27,0

Legenda % 1F behaald

- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Onder signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging

Resultaten eindtoets, referentieniveau 2 F / 1 S gemiddeld over drie schooljaren

Wat is het percentage leerlingen dat het streefniveau (1S/2F) heeft behaald op de scholen onder het bestuur ten opzichte van vergelijkbare scholen in Nederland?

School	% 1S/2F behaald (over drie schooljaren)	Schoolweging (gemiddelde)	Aantal leerlingen (gemiddelde)
Christelijk Nationale School	73,5% 60,5%	29,1	14,7
Christelijk Daltonschool De Groen	71,0% 62,4%	28,1	18,0
De Bloemenhof Christelijke Basisschool	67,0% 59,2%	30,2	33,7
Christelijke Basisschool De MarsWeijde	64,8% 62,6%	27,9	42,3
Christelijke Basisschool de Ark	64,1% 59,2%	30,5	34,3
C.B.S. de Vlinder	61,2% 56,6%	32,3	22,3
Basisschool De Akker	57,8% 60,5%	29,6	27,7
BS Koningsbergerschool	55,8% 57,0%	31,8	25,7
Christelijke Basisschool De Spreng El	54,1% 60,5%	29,2	12,3
Chr Basisschool	52,4% 56,6%	32,4	3,5
Christelijke Basisschool de Regenboog	51,3% 59,2%	30,1	29,0
CBS De Elzenhof	51,1% 57,0%	31,8	34,3
Christelijke Basisschool De Bron	44,4% 54,1%	33,9	22,0
school voor speciaal basisonderwijs de Oase	12,3% 12,3%		27,0

Legenda % 1S/2F behaald

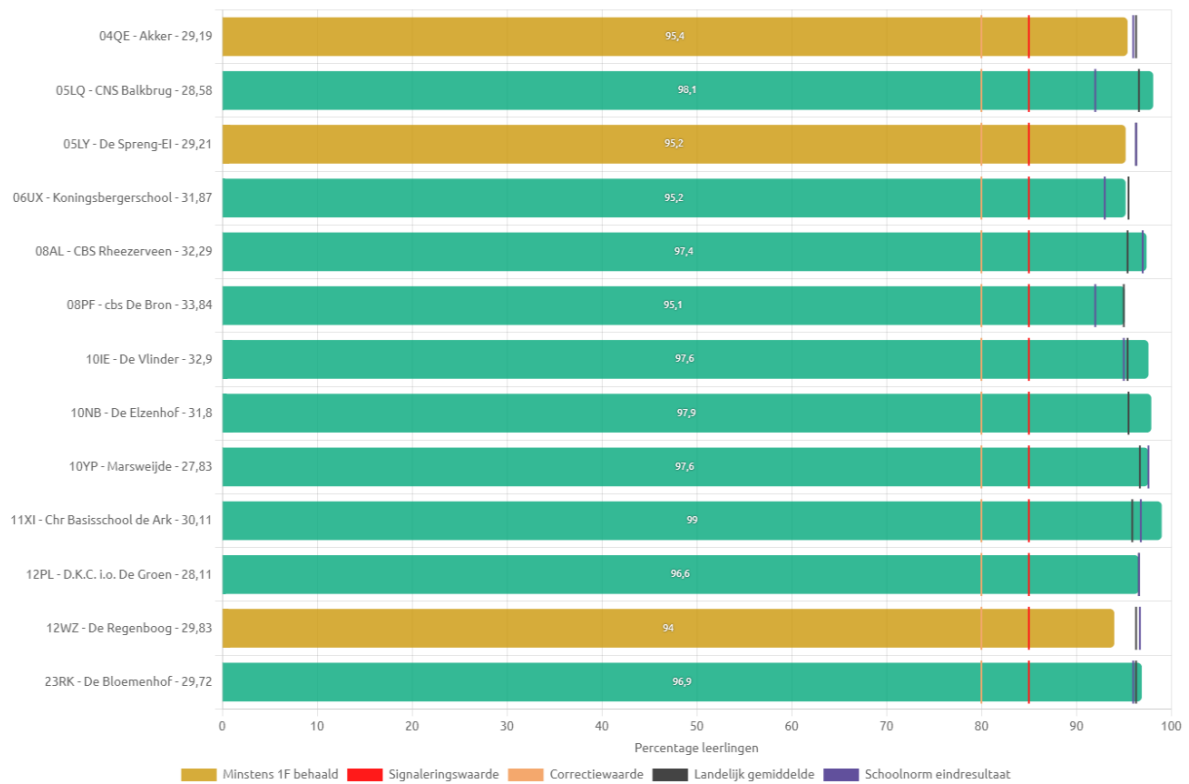
- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Op of boven signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Onder signaleringswaarde inspectie EN onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging
- Signaleringswaarde inspectie (afhankelijk van schoolweging)
- Gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging

Resultaten eindtoets, referentieniveau 1 F gemiddeld over drie schooljaren

Percentage minstens 1F afgelopen 3 jaar

Ultiview van ParnasSys

Schooljaar

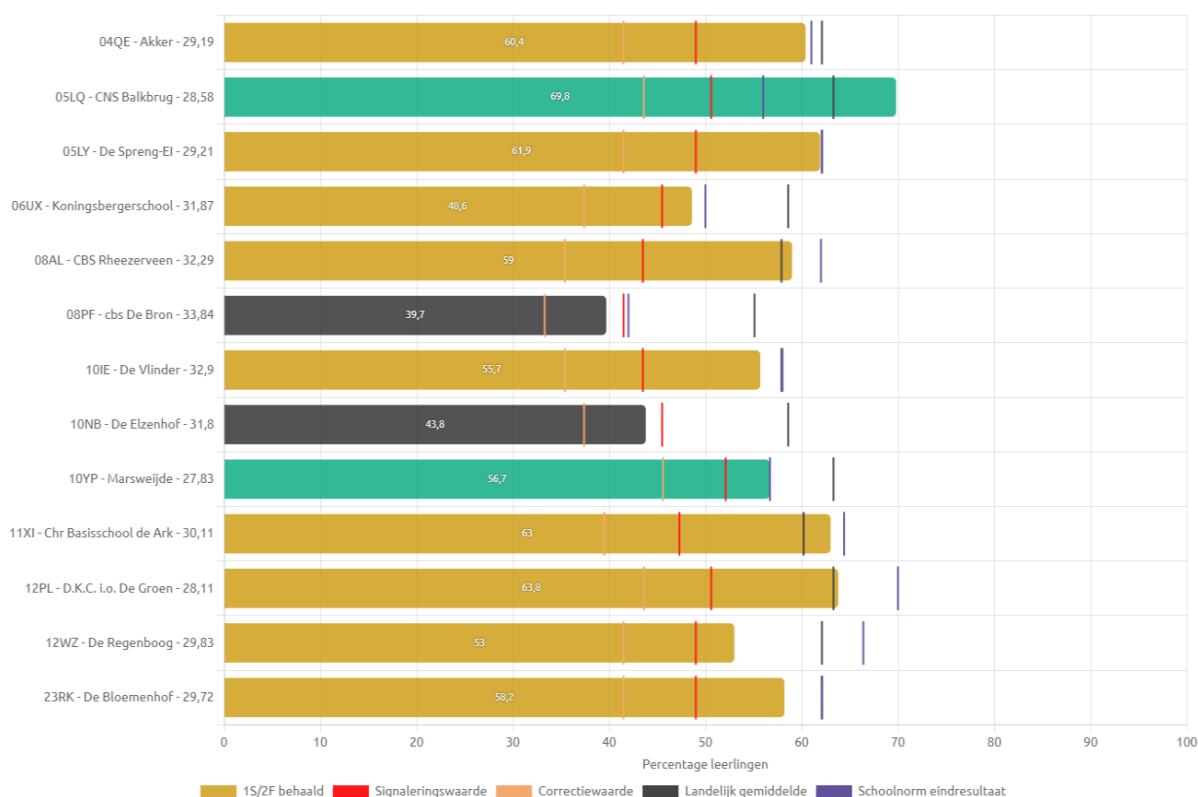
2021 / 2022

Resultaten eindtoets, referentieniveau 2 F / 1 S gemiddeld over drie schooljaren

Percentage 1S/2F afgelopen 3 jaar

Ultimview van ParnasSys

schooljaar

2021 / 2022

Resultaten overige groepen

Naast de eindtoets worden de tussentoetsen van het leerlingvolgsysteem op alle scholen afgenomen en geanalyseerd. Bovenschools worden de resultaten gemonitord en gaat de onderwijsadviseur waar nodig in gesprek met de scholen over een plan van aanpak.

Tot slot

Chrono is nadrukkelijk in beweging. In beweging om onderwijs te verzorgen wat (nog meer) aansluit bij de behoefte van onze kinderen. Op basis van de audits van de scholen en de ervaringen van onze professionals is daar in 2022, en wordt daar de komende jaren, stevig op ingezet.

Kindcentra zijn ontstaan en zullen verder worden doorontwikkeld. De verantwoordelijkheid nemen van leren&ontwikkelen voor de doelgroep 0-13 vinden wij een belangrijke maatschappelijke opdracht. Daarnaast staan de komende jaren in het teken van de optimale dienstverlening aan onze locaties en medewerkers. 2022 was het eerste jaar in deze transitie. Het stemt tot vreugde dat er zoveel support is op deze lijn. Zowel bij medewerkers als bij GMR en Raad van Toezicht. Het is geweldig te weten dat er binnen de Chrono organisatie (en bij de collega's van Welluswijs) zoveel kwaliteit aanwezig is om het goede voor onze kinderen en elkaar te doen!

Dat er daarnaast stevig werk aan de winkel is op de domeinen financiën, personele inzet en onderwijskundige kracht is een grote uitdaging die we met kracht oppakken. Hoe ingewikkeld soms ook, we zijn ervan overtuigd dat we dit samen oplossen!

2022 laat wel de eerste vruchten zien van de koers die we willen varen. Ik hoop dat u al lezend ook deze vruchten ziet.

Mocht u naar aanleiding van dit bestuursverslag vragen hebben of suggesties voor verbetering, dan kunt u gerust telefonisch contact met mij opnemen via het bestuurscentrum, Stelling 8d, 7773 ND te Hardenberg, tel. 0523-272821 of info@chronoscholen.nl.

Hardenberg, mei 2023

Bas van Loo, Voorzitter College van Bestuur

A9 Verslag van de Raad van Toezicht

Met dit verslag legt de Raad van Toezicht verantwoording af over de wijze waarop het toezicht in 2022 is uitgeoefend.

2022 is het jaar dat niet meer volledig door corona beheerst wordt. Geen ingrijpende beperkingen meer, maar terug naar een normale gang van zaken waar we elkaar in levende lijve mogen ontmoeten en onderwijs bieden. Desondanks is corona er nog en is voorzichtigheid nog altijd geboden. Hetgeen geleerd uit die periode heeft Chrono en al haar collega's sterker gemaakt. Immers, onder andere veerkracht en digitalisatie zijn ingebed. Wat de toekomst ook brengt, met vertrouwen kan gesteld worden dat we altijd samen er zijn en gaan komen.

2022 is tevens het jaar van het nieuwe koersplan van Chrono. Deze is via participatie door alle gelederen, onder de bezielende leiding van Bas van Loo tot stand gekomen. Een gedragen koers die uitdagingen kent waarbij Chrono trots zal zijn als een pauw en haar nek uitsteekt, zoals een giraffe. De pauw en giraffe zijn als metaforen gebruikt voor het tot stand komen van het plan.

Samenstelling Raad van Toezicht

Ultimo 2022 was de bezetting als volgt:

Naam	Functie	1 ^e benoeming	Aftredend,	Herbenoeming
De heer S.F. van der Veen	Voorzitter	1-1-2018	31-12-2021	31-12-2024
De heer B. Jonkers	Vicevoorz.	1-1-2020	31-12-2023	
De heer W.E. Boonstra	Lid	1-1-2018	31-12-2021	31-12-2025
De heer E. van de Grampel	Lid	1-1-2019	31-12-2022	31-12-2026
Mevrouw W. Dunnink	Lid	1-1-2020	31-12-2023	

De heer Jonkers is begin 2020 benoemd tot vicevoorzitter. De heer Van de Grampel is voor een periode van 4 jaar herbenoemd.

Onafhankelijkheid

De leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk ten aanzien van de andere RvT-leden, de bestuurder van Chrono en andere deelbelangen van de organisatie. De leden hebben geen werk gerelateerde binding met Chrono en worden niet op voordracht of door derden benoemd. Met uitzondering van mevrouw W. Dunnink: zij is op voordracht van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad benoemd.

De leden van de Raad van Toezicht ontvingen in 2022 volgens afspraak en zoals in de statuten is vastgelegd een vrijwilligersvergoeding voor hun werkzaamheden. Deze vergoedingen zijn in het jaarverslag verantwoord.

De leden per 31 december 2022 hebben de volgende relevante nevenfuncties:

Naam	Nevenfuncties
De heer S.F. van der Veen	Geen
De heer B. Jonkers	Voorzitter gewesten Drenthe en Groningen KNSB; Voorzitter Stichting Topschaatsen Drenthe & Groningen
De heer W.E. Boonstra	Geen
De heer E. van de Grampel	Bestuurslid Wijkvereniging Baalder Bestuurslid Platform van Kerken Hardenberg
Mevrouw W. Dunnink	Voorzitter gymnastiekvereniging Balkbrug

Governance

De Raad van Toezicht voert zijn taken uit op basis van de Code Goed Bestuur PO, die door Stichting Chrono wordt onderschreven. De RvT is lid van de landelijke vereniging van toezichthouders in het onderwijs en kinderopvang (VTOI/NVTK). De Raad van Toezicht ziet erop toe dat de uitgangspunten van deze code in het dagelijks werk gehanteerd worden. Tevens ziet de Raad van Toezicht erop toe dat er een rechtmatige verwerving en een rechtmatige besteding van middelen plaatsvindt door hierover in dialoog te gaan met het bestuursbureau in de daarvoor bedoelde audit-commissie of de geplande vergadering van de RvT. Daarbij worden ook vragen gesteld over de doelmatige besteding van middelen.

Rol van het intern toezicht

De Raad van Toezicht toetst als intern toezichthouder het beleid en het functioneren van Chrono aan de vastgestelde missie, visie en de uitgezette koers. De Raad dient goedkeuring te verlenen aan voorgenomen beslissingen van het bestuur op het gebied van strategie, organisatie, investeringen en prestaties. Om de organisatie te sturen, risico's te beheersen en te controleren, hanteert Chrono een beleids- en budgetcyclus. Daarnaast treedt de Raad op als de werkgever van het bestuur, staat het bestuur met raad en daad terzijde en fungeert als een kritisch klankbord.

De Raad volgt de ontwikkelingen op gebied van onderwijs en financiën. Zo wordt ze tijdens de bespreking van de kwartaalrapportage door het College van Bestuur op de hoogte gebracht van de meest actuele ontwikkelingen binnen en rondom het primair onderwijs. De Raad werkt waar nodig met subgroepen waaronder begrepen de audit- en personeels- en onderwijscommissie. De auditcommissie heeft een aantal bijeenkomsten gehad om de financiële situatie en verwachte ontwikkeling ten opzichte van de begroting voor te bespreken met het College van Bestuur. Dit zorgt voor een meer efficiënte behandeling in de Raad van Toezicht. De personeels- en onderwijscommissie heeft dit jaar geen gesprek gehad met de bestuurder. Dit zal in 2023 weer plaatsvinden om te spreken over de brede onderwijskwaliteit en de monitoring hiervan door de bestuurder en informatief over het concept bestuurs-formatieplan.

Goedkeuring verslag

De auditcommissie van de Raad van Toezicht, het College van Bestuur en de beleidsmedewerker financiën bespreken met Van Ree Accountants het accountantsverslag. Van Ree heeft de Jaarrekening van Stichting Chrono opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur, gecontroleerd en bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Met Van Ree is voor de toekomst een tijdschema afgesproken dat voorziet in een goedkeuring van het jaarverslag inclusief jaarrekening in een voltallige RvT-vergadering voor 1 juli 2023.

Overzicht vergaderingen Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Chrono heeft in 2022 zes keer vergaderd met het College van Bestuur. De auditcommissie heeft in 2022 verschillende bijeenkomsten belegd. De RvT-vergaderingen vinden gebruikelijk conform afspraak regelmatig plaats op één van de scholen van de stichting om zo de desbetreffende directeur de gelegenheid te geven om de leden van de Raad van Toezicht te informeren over de ontwikkelingen van de eigen school. De Raad van Toezicht heeft geacteerd conform hetgeen in de statuten is vastgelegd. Belangrijk in 2022 waren naast de jaarlijkse, gebruikelijke goedkeuring van begroting en jaarrekening en het besluit tot verlenging van de termijn voor het lid van de RvT voor de heer Van de Grampel. De RvT is verder het afgelopen jaar op adequate wijze geïnformeerd door de bestuurder over het huidige proces inzake de vorming van kindcentra samen met Stichting Welluswijs. Dit wordt nauwlettend en met belangstelling gevolgd.

Overige activiteiten Raad van Toezicht

Om gevoel te houden met de organisatie vergadert de Raad van Toezicht, conform afspraak, jaarlijks met zowel de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad als met de

directeuren. Daarnaast brengen RvT-leden jaarlijks individueel een kennismakingsbezoek aan enkele scholen. Het overleg met de GMR vindt vanaf 2018 twee keer per jaar plaats, waarbij de organisatie van het overleg een keer door de RvT en een keer door de GMR wordt ingevuld.

Beoordeling College van Bestuur

De voorzitter van de Raad van Toezicht en een lid van de Personeels- en onderwijscommissie voeren jaarlijks in het kader van de evaluatiecyclus, een gesprek met het College van Bestuur, te weten een functioneringsgesprek c.q. beoordelingsgesprek. Aan de orde komen de voortgang van het bereiken van de doelen en zaken die daarmee samenhangen. Het gesprek heeft een wederkerig karakter. De resultaten van de gesprekken zijn in het besloten deel van de vergadering van de Raad van Toezicht besproken en hebben geleid tot een positieve beoordeling.

Evaluatie en functioneren

In het najaar van 2022 heeft de Raad van Toezicht in eigen kring met ondersteuning van een extern bureau haar functioneren geëvalueerd. Deze zelfevaluatie vindt jaarlijks plaats. De Raad van Toezicht reflecteert zowel inhoudelijk als procesmatig op het eigen functioneren, het functioneren van het College van Bestuur en de samenhang daartussen. Dit heeft ertoe geleid een toezichtskader te willen opstellen dat in 2023 gereed zal zijn. Daarnaast is er doorlopend aandacht voor scholing, het werken met twee subcommissies (met name Audit en Personeel en onderwijs) en het aansluiten bij de strategische agenda van Chrono om zo meer diepgang te krijgen op relevante thema's van het koersplan en een bredere inzet van de aanwezige expertises binnen de RvT ten gunste van de bestuurder en Chrono.

Toekomst

Zoals gezegd kent het koersplan uitdagingen om uiteindelijk altijd en overal duurzaam kwalitatief onderwijs te bieden voor alle kinderen. Belangrijke elementen die aandacht vragen zijn: de financiële en inhoudelijke continuïteit van Chrono, mobiliteit van kennis en kunde, de verwachte terugloop van het aantal leerlingen, ontwikkeling van het kindcentra op de scholen en het voortdurende thema duurzaamheid van de schoolgebouwen. De veerkracht die Chrono bezit geeft vertrouwen voor het aanpakken van deze uitdagingen.

Tot slot

Het jaar 2022 is voor de leden van de Raad van Toezicht een relatief overzichtelijk jaar geweest. Er is vooral meegedacht in het koersplan en de daaruit voortkomende strategische agenda en begroting. Het plan is er en we ervaren nu al gewenste ontwikkelingen vanuit de ingezette acties.

Daarnaast hebben we weer met plezier mogen ontmoeten, op de scholen door bezoek, tijdens georganiseerde Chrono dagen rondom het koersplan of tijdens de kerstbijeenkomst. Zeer waardevol om zo in de gelegenheid te zijn om te luisteren wat speelt en welke vragen of zorgen er zijn. Dit ondersteunt ons in onze rol om passend toezicht te houden.

Als Raad van Toezicht spreken we onze dank uit voor alle betrokkenen voor het verrichte en te verrichten werk.

Hardenberg, mei 2023

Sander F. van der Veen
Voorzitter Raad van Toezicht

Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs CHRONO

Jaarrekening 2022

B Jaarrekening 2022

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Dit betreft Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering van activa en verplichtingen plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Activiteiten

De Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs Chrono voert het bevoegd gezag over 14 scholen. De Stichting wil kwalitatief goed Protestants Christelijk Primair onderwijs waarborgen en in stand houden in zoveel mogelijk dorpen en kernen in de gemeente Hardenberg.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen, worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs Chrono en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang

van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers van 2021 zijn waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2022 mogelijk te maken.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het eerstvolgende jaar na ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de Stichting en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Categorie	Termijn
Gebouwen	20 jaar
Schoolmeubilair	15 jaar
Inventaris en apparatuur	15 jaar
ICT	5 jaar
Vervoersmiddelen	5 jaar
Leer- en hulpmiddelen	8/10 jaar

Investeringsubsidies

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa

De leningen en vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in het exploitatieoverzicht. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als

gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn opgenomen de reserves die bedoeld zijn voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden, waarbij om die reden door het bestuur een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen

voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is bepaald op basis van € 835 per FTE per jaareinde. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening Duurzame inzetbaarheid

Deze voorziening is gevormd ter dekking van (mogelijke) aanwending van de door het personeel opgebouwde spaarverlof rechten. In de berekeningen is rekening gehouden met een verwachte opnamekans.

Voorziening ziektewet/WGA

De voorziening ziektewet/WGA is gevormd voor per balansdatum bekende langdurige zieke werknemers. Dit betreffen werknemers die langdurig ziek zijn maar naar verwachting minder dan twee jaar en werknemers die naar verwachting de WGA instromen of al ingestroomd zijn.

Onderhoudsvoorziening

Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van het exploitatieoverzicht gebracht. De meerjaren-onderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen voor de jaarverslaglegging is het voor onderwijsinstellingen voor de boekjaren 2019 tot en met 2023 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsplan gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat, voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs Chrono maakt gebruik van deze overgangsregeling.

Schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van het exploitatieoverzicht

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in het exploitatieoverzicht verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2022 en 2021 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2021 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 102,8%. De beleidsdekkingsgraad eind 2022 is 118,6%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en vlottende effecten, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest en ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2022

(na bestemming van het resultaat over 2022)

1	Activa	2022	2021
	Vaste activa		
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	35.420	35.420
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.439.030	1.444.400
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	724.190	771.310
1.2	Materiële vaste activa	2.198.640	2.251.130
	Totaal vaste activa	2.198.640	2.251.130
	Vlottende activa		
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	3.310	960
1.5.2	Ministerie OCW	-	846.530
1.5.7	Overige vorderingen	15.220	24.970
1.5.8	Overlopende activa	1.032.440	742.110
1.5	Vorderingen	1.050.970	1.614.570
1.7	<u>Liquide middelen</u>		
1.7.2	Banken	8.261.900	6.871.080
1.7	Liquide middelen	8.261.900	6.871.080
	Totaal vlottende activa	9.312.870	8.485.650
	Totaal activa	11.511.510	10.736.780
2	Passiva	2022	2021
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene Reserve	4.338.610	4.537.330
2.1.2	Bestemmingsreserve publiek	1.948.650	1.589.050
2.1	Eigen vermogen	6.287.260	6.126.380
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	807.150	466.310
2.2.3	Overige voorzieningen	2.104.490	1.925.170
2.2	Voorzieningen	2.911.640	2.391.480
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.2	Vooruitontvangen gelden	5.380	16.940
2.4.3	Crediteuren	352.550	236.780
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	875.190	931.700
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	240.690	248.030
2.4.9	Overige kortlopende schulden	59.570	17.190
2.4.10	Overlopende passiva	779.230	768.280
2.4	Kortlopende schulden	2.312.610	2.218.920
	Totaal passiva	11.511.510	10.736.780

B3 Exploitatieoverzicht 2022

3	Baten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
3.1	Rijksbijdragen OCW	22.522.620	20.301.480	20.709.920
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	345.660	118.160	135.980
3.5	Overige baten	634.020	520.610	977.230
	Totaal baten	23.502.300	20.940.250	21.823.130
4	Lasten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.1	Personeelslasten	19.802.160	17.971.900	17.513.330
4.2	Afschrijvingen	432.360	431.370	453.690
4.3	Huisvestingslasten	1.496.400	1.622.490	1.523.050
4.4	Overige lasten	1.582.040	1.477.710	1.439.240
	Totaal lasten	23.312.960	21.503.470	20.929.310
	Saldo baten en lasten	189.340	563.220-	893.820
5	Financiële baten en lasten			
5.5	Financiële lasten	28.460	9.940	17.290
	Saldo financiële baten en lasten	28.460-	9.940-	17.290-
	Totaal resultaat	160.880	573.160-	876.530

B4 Kasstroomoverzicht over 2022

Kasstroomoverzicht over 2022	Referentie	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Saldo baten en lasten		189.340	893.820
Aanpassingen voor:			
- Afschrijvingen	4.2	432.360	453.690
- Mutaties voorzieningen	2.2	520.160	29.550
Veranderingen in vlottende middelen:			
- Vorderingen (-/-)	1.5	563.600	1.206.460
- Kortlopende schulden	2.4	93.690	197.620
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.799.150	2.781.140
- Betaalde interest (-/-)	5.5	28.460	17.290
		28.460-	17.290-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		1.770.690	2.763.850
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
(Des)investeringen materiële vaste activa (-/-)	1.2	379.870-	315.480-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		379.870-	315.480-
Mutatie liquide middelen		1.390.820	2.448.370
Beginstand liquide middelen	1.7	6.871.080	4.422.710
Mutatie liquide middelen	1.7	1.390.820	2.448.370
Eindstand liquide middelen		8.261.900	6.871.080

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2022

1 Activa	1.2.1	1.2.1.1	1.2.2	1.2.2.2	1.2.2.3	1.2.2.4	1.2.3	1.2.3.1	1.2.3.2	Totaal
1.2 Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	Gebouwen	Inventaris en apparatuur	School-meubilair	Inventaris en apparatuur	ICT	Andere vaste bedr.middelen	Vervoers-middelen	Leer- en hulpmiddelen	
Aanschafprijs	35.420	35.420	3.336.060	1.787.250	427.080	1.121.730	1.211.760	16.930	1.194.830	4.583.240
Investeringsubsidies	-	-	560-	560-	-	-	-	-	-	560-
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-	-	1.891.100	922.620	398.470	570.010	440.450	6.930	433.520	2.331.550
Stand per 1 januari 2022	35.420	35.420	1.444.400	864.070	28.610	551.720	771.310	10.000	761.310	2.251.130
Mutaties 2022										
Investerings	-	-	288.810	165.260	-	123.550	91.670	-	91.670	380.480
Desinvesterings	-	-	-	-	-	-	610-	-	610-	610-
Afschrijvingen	-	-	294.180	113.470	-	180.710	138.180	3.390	134.790	432.360
Saldo mutaties	-	-	5.370-	51.790	-	57.160-	47.120-	3.390-	43.730-	52.490-
Aanschafprijs	35.420	35.420	3.624.870	1.952.510	427.080	1.245.280	1.302.820	16.930	1.285.890	4.963.110
Investeringsubsidies	-	-	560-	560-	-	-	-	-	-	560-
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-	-	2.185.280	1.036.090	398.470	750.720	578.630	10.320	568.310	2.763.910
Stand per 31 december 2022	35.420	35.420	1.439.030	915.860	28.610	494.560	724.190	6.610	717.580	2.198.640
Specificatie 1.2.1:										
Gebouwen en terreinen			Aanschaf-prijs	Afschrijving	Boekwaarde					
			t/m 2022	t/m 2022	31-12-2022					
Perceel Gouden Regenstraat 75, Gramsbergen			11.270	-	11.270					
Perceel Hoofdweg, De Krim			18.150	-	18.150					
Perceel Radewijkerweg, Radewijk			6.000	-	6.000					
			35.420	-	35.420					

1	Vlottende activa	2022	2021
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	3.310	960
	Te vorderen personele bekostiging	-	846.530
1.5.2	Ministerie van OCW	-	846.530
	Overige vorderingen	15.220	24.970
1.5.7	Overige vorderingen	15.220	24.970
	Overlopende activa	467.180	370.560
	Vooruitbetaalde kosten	151.670	206.200
	Vooruitbetaalde huisvestingskosten	413.590	165.350
1.5.8	Overlopende activa	1.032.440	742.110
	Totaal vorderingen	1.050.970	1.614.570

De vorderingen hebben per einde 2022 en 2021 een looptijd korter dan een jaar.

1.7	<u>Liquide middelen</u>	2022	2021
1.7.2	Banken	8.261.900	6.871.080
	Totaal liquide middelen	8.261.900	6.871.080

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.

2	Passiva	Mutaties 2022		
		Saldo 1-1-2022	Bestemming resultaat	Overige mutaties
2.1	<u>Eigen vermogen</u>			
2.1.1	Algemene Reserve	4.537.330	198.720-	-
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	1.589.050	359.600	-
	Totaal eigen vermogen	6.126.380	160.880	-
2.1.2	<i>Bestemmingsreserve (publiek)</i>			
	Personeel	981.650	138.990-	-
	Onderwijskansenplan	9.030	300-	-
	Bijzondere bekostiging	229.940	1.200-	-
	GMR	5.000	-	-
	Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	67.160	4.490-	-
	NPO-gelden	296.270	504.580	-
	Totaal bestemmingsreserves	1.589.050	359.600	-

2.2 Voorzieningen	Stand per 1-1-2022	Mutaties 2022			Stand per 31-12-2022
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	
2.2.1 Personeelsvoorzieningen					
Voorziening jubilea	166.180	44.050	30.890	-	179.340
Voorziening ziekte langdurig	-	179.000	-	-	179.000
Voorziening duurzame inzetbaarheid	300.130	67.360	-	-	367.490
Voorziening WGA	-	81.320	-	-	81.320
	466.310	371.730	30.890	-	807.150
2.2.3 Overige voorzieningen					
Onderhoudsvoorziening	1.925.170	668.300	488.980	-	2.104.490
	1.925.170	668.300	488.980	-	2.104.490
Totaal voorzieningen	2.391.480	1.040.030	519.870	-	2.911.640

	Onderverdeling saldo per 31-12-2022		Stand per 31-12-2022
	< 1 jaar	> 1 jaar	
2.2.1 Personeelsvoorzieningen			
Voorziening jubilea	17.200	162.140	179.340
Voorziening ziekte langdurig	122.900	56.100	179.000
Voorziening duurzame inzetbaarheid	36.750	330.740	367.490
Voorziening WGA	41.880	39.440	81.320
2.2.3 Overige voorzieningen			-
Onderhoudsvoorziening	1.784.930	319.560	2.104.490
Totaal	2.003.660	907.980	2.911.640

Chrono is eigen risicodragers voor zowel de ziektewet als de WGA. Dit betekent dat bij ziektegevallen Chrono zelf verantwoordelijk is voor de te maken kosten. Deze kosten kunnen bestaan uit maximaal 12 jaar (2 jaar ziektewet en 10 jaar WGA). In voorkomende gevallen dient Chrono hiervoor een voorziening te treffen, indien blijkt dat per balansdatum werknemers naar verwachting langdurig ziek zijn en/of in de WGA Instromen. Tot 2022 was hiervoor echter geen voorziening getroffen.

2.4 Kortlopende schulden	2022	2021
2.4.2 Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen	5.380	16.940
2.4.3 Crediteuren	352.550	236.780
Afdr. / inh. loonheffing	872.660	816.880
Afdr. / inh. Participatiefonds	1.980	112.210
Afdr. / inh. Vervangingsfonds	550	2.610
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	875.190	931.700
Afdr. / inh. ABP	240.690	248.030
2.4.8 Schulden terzake pensioenen	240.690	248.030
Overige kortlopende schulden	28.900	-
Netto salarissen	30.670	10.970
Inhouding voorschot	-	2.430
Verwerking levensloop	-	8.650
2.4.9 Overige kortlopende schulden	59.570	17.190
Overlopende passiva	23.010	94.760
Te betalen vakantie-uitkering	624.270	588.520
Te betalen bindingstoelage	75.250	-
Overige subsidies OCW/niet geoormerkt	56.700	85.000
2.4.10 Overlopende passiva	779.230	768.280
Totaal kortlopende schulden	2.312.610	2.218.920

De kortlopende schulden hebben per einde 2022 en 2021 een looptijd korter dan een jaar.

Model G. Verantwoording subsidies

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2019/2/1216375	20-9-2019	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2020/2/1633347	22-9-2020	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2021/2/17151400	20-8-2021	N
Beleidskader subsidie intensivering en verbreding regionale samenwerking kansengelijkheid in het Subsidieregeling schoolkracht	GKO22007	8-12-2021	N
	SK20-08AL	22-5-2021	J
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2022/2/19403178	22-8-2022	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2022/2/19403178	22-8-2022	N
Lerarenbeurs voor scholing en zij-instromers 2009-2017	2022/2/19403178	22-8-2022	N
Subsidie zij-instroom 2019	2019/2/1396055	19-12-2019	J
Subsidie zij-instroom 2020	2020/2/1444298	20-2-2020	J
Subsidie zij-instroom 2020	2020/2/1694657	20-10-2020	J
Subsidie zij-instroom 2020	2020/2/1694657	20-10-2020	J
Subsidie zij-instroom 2020	2020/2/1694657	20-10-2020	J

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijkende rechten (actief)

Er zijn geen "niet in de balans opgenomen verplichtingen/niet uit de balans blijkende rechten".

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2022

3	Baten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
3.1	<u>Rijksbijdragen OCW</u>			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	21.188.630	19.111.460	18.806.140
3.1.2	Overige subsidies OCW	109.850	9.000	574.260
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	1.224.140	1.181.020	1.329.520
	Totaal	22.522.620	20.301.480	20.709.920
	<i>Specificatie</i>			
3.1.1	<i>Rijksbijdragen OCW</i>			
	Rijksbijdragen personeel OCW	18.736.260	16.664.440	16.442.030
	Rijksbijdragen materieel OCW	2.452.370	2.447.020	2.364.110
	Totaal	21.188.630	19.111.460	18.806.140
3.2	<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>			
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	345.660	118.160	135.980
	Totaal	345.660	118.160	135.980
3.5	<u>Overige baten</u>			
3.5.1	Verhuur	112.470	36.350	41.760
3.5.2	Detachering personeel	391.260	420.870	288.150
3.5.6	Overige	130.290	63.390	647.320
	Totaal	634.020	520.610	977.230
	<i>Uitsplitsing</i>			
3.5.6	<i>Overige</i>			
	Overige baten formatie	17.740	15.000	15.550
	Diversen	112.550	48.390	631.770
	Totaal	130.290	63.390	647.320
4	Lasten	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.1	<u>Personeelslasten</u>			
4.1.1	Lonen en salarissen	18.895.600	17.365.030	17.038.590
4.1.2	Overige personele lasten	1.104.930	811.870	689.710
4.1.3	Af: uitkeringen	198.370-	205.000-	214.970-
	Totaal	19.802.160	17.971.900	17.513.330
	<i>Uitsplitsing</i>			
4.1.1	<i>Lonen en salarissen</i>			
	Brutolonen en salarissen	14.449.390	13.278.970	12.611.680
	Sociale lasten	2.302.810	2.116.277	2.289.980
	Pensioenpremies	2.143.400	1.969.782	2.136.930
	Totaal	18.895.600	17.365.030	17.038.590

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.1.2 Overige personele lasten			
Reiskosten (woon- werkverkeer)	65.350	80.100	69.570
Dienstreizen	17.520	-	10.990
Personeel niet in loondienst	177.520	203.840	246.240
Onderzoeken/begeleidingsdienst	85.510	61.000	22.860
Dotatie personele voorzieningen	371.730	32.770	31.670
Scholing	176.840	274.920	220.230
Arbo-dienstverlening	22.930	31.000	17.770
Overige	187.530	128.240	133.720
Totaal	1.104.930	811.870	689.710

Er heeft bezoldiging plaatsgevonden conform artikel 383 lid 1 BW. Voor een specificatie van het bedrag zie bijlage B11.

Gemiddeld aantal FTE's	2022	2021
- Directie	14,09	12,90
- Onderwijzend Personeel	188,28	190,01
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	43,39	36,78
	245,76	239,69

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.2.3 Inventaris en apparatuur	294.180	291.390	303.200
4.2.4 Overige materiële vaste activa	3.390	3.390	3.390
4.2.5 Leermiddelen	134.790	136.590	147.100
Totaal	432.360	431.370	453.690

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.3.1 Huur	182.830	184.350	170.990
4.3.3 Onderhoud	84.470	85.170	76.180
4.3.4 Energie en water	200.740	203.460	213.190
4.3.5 Schoonmaakkosten	157.290	149.510	146.610
4.3.6 Heffingen	25.940	26.490	27.360
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorzieningen	668.300	668.300	666.640
4.3.8 Overige huisvestingslasten	176.830	305.210	222.080
Totaal	1.496.400	1.622.490	1.523.050

4.4 Overige lasten

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
4.4.1 Administratie en beheerslasten	443.570	383.770	379.710
4.4.2 Inventaris en apparatuur	102.760	119.230	138.660
4.4.4 Overige	1.035.710	974.710	920.870
Totaal	1.582.040	1.477.710	1.439.240

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
<i>Uitsplitsing</i>			
4.4.1 Administratie en beheerslasten			
Administratie- en advieskosten	231.100	227.150	226.230
Accountantskosten *	20.670	17.000	17.480
Kantoorbenodigdheden	52.450	60.540	54.400
Reis- en verblijfkosten	10	1.450	900
Telefoonkosten	10.320	15.160	12.180
Overige beheerslasten	129.020	62.470	68.520
Totaal	443.570	383.770	379.710
* <i>Specificatie honorarium accountant</i>			
- onderzoek jaarrekening	20.670	17.000	17.480
Accountantskosten	20.670	17.000	17.480
4.4.2 Inventaris en apparatuur			
Inventaris en apparatuur	4.380	2.650	4.320
ICT-verbruikskosten	98.380	116.580	134.340
Totaal	102.760	119.230	138.660
4.4.4 Overige			
Innovatie	60.120	10.000	-
Schoolse activiteiten	193.070	262.000	281.070
PR/Schoolkrant	320	3.190	1.340
Verzekeringen	9.650	8.540	7.730
Abonnementen	167.600	139.340	143.640
GMR	5.370	9.820	6.190
Verbruiksmateriaal onderwijs	528.570	491.000	480.900
Culturele vorming	71.010	50.820	-
Totaal	1.035.710	974.710	920.870
5.5 Financiële lasten			
Rente- en bankkosten	28.460	9.940	17.290
Totaal	28.460	9.940	17.290

De rente- en bankkosten bestaan uit de kosten van het aanhouden van een spaarrekening en rekening-courant.

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2022 bedraagt € 160.880 positief.

Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te verdelen en te onttrekken danwel toe te voegen aan de volgende reserves:

Reserves	Stand 1-1-2022	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2022
Algemene Reserve	4.537.330	198.720-	-	4.338.610
Bestemmingsreserve (publiek)	1.589.050	359.600	-	1.948.650
Totaal reserves	6.126.380	160.880	-	6.287.260

Bestemmingsreserves	Stand 1-1-2022	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2022
Algemene Reserve				
SBO De Oase	348.030	390	-	348.420
CBS De Akker	110.240	13.570-	-	96.670
CNS Balkbrug	38.250	2.550	-	40.800
CBS De Spreng-El	44.400	4.740-	-	39.660
CBS Ds. Koningsbergerschool	268.190	7.400-	-	260.790
CBS Rheezerveen	80.390	3.010-	-	77.380
CBS De Bron	18.330	9.410-	-	8.920
CBS De Vlinder	106.280	930-	-	105.350
CBS De Elzenhof	41.880	1.830-	-	40.050
CBS de MarsWeijde	156.110	60.820-	-	95.290
CBS De Ark	263.190	14.380-	-	248.810
Chr. Daltonschool De Groen	101.490	3.910-	-	97.580
CBS De Regenboog	217.870	18.110-	-	199.760
CBS Bloemenhof	305.910	18.290	-	324.200
Huisvesting	-	48.420	-	48.420
Bestuurscentrum	195.090	32.580-	-	162.510
Bovenschools	2.241.680	97.680-	-	2.144.000
	4.537.330	198.720-	-	4.338.610

Bestemmingsreserve (publiek)

Personeel	981.650	138.990-	-	842.660
Onderwijskansenplan	9.030	300-	-	8.730
Bijzondere bekostiging	229.940	1.200-	-	228.740
GMR	5.000	-	-	5.000
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	67.160	4.490-	-	62.670
NPO-gelden	296.270	504.580	-	800.850
	1.589.050	359.600	-	1.948.650

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden vermeld.

B10 Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel
Samenwerkingsverband PO Veld Vaart & Vecht	Vereniging	Hardenberg

B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2022 Chrono

Het voor Chrono toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 168.000 (bezoldigings- maximum voor het onderwijs, klasse D) met een totaal aan complexiteitspunten van 9, nader gespecificeerde als volgt:

- Baten	4
- Leerlingen	3
- Onderwijssoorten	2
Totaal	9

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Gegevens 2022

bedragen x € 1		B.B. van Loo
Functiegegevens		Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2022		01-01 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0000
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	124.983
Beloningen betaalbaar op termijn	€	22.011
<i>Subtotaal</i>	€	146.995
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	168.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen	€	-
Totale bezoldiging	€	146.995

Gegevens 2021

bedragen x € 1		B.B. van Loo
Functiegegevens		Voorzitter College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2021		14-06 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0000
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	59.884
Beloningen betaalbaar op termijn	€	11.861
<i>Subtotaal</i>	€	71.745
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	89.762
Totale bezoldiging	€	71.745

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.800 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
S.F. van der Veen	Voorzitter
W. Dunnink-Jentink	Lid
W.E. Boonstra	Lid
B. Jonkers	Lid
E.S.P. van de Grampel	Lid

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring